Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5196 5/18 ՄԱՐՏ 1903 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՋԻՄԱԶԻԷԼ 1320 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5196

درعليه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سى اداره‌خانه‌سى

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանծօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՍԽԱԼ ՆԵՐՈՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

Երուսաղէմի միաբան եւ բնիկ Գուրտպէլէնցի Տ. Ամբակում անունով վարդապետ մը՝ երեք տարի առաջ հայ-հռոմէականութեան դիմած էր եւ այդ հանգամանքով շարունակած էր մնալ Գուրտպէլէնի մէջ։ Այդ վարդապետը սակայն, անցեալ Տեառնընդառաջի օրը տեղւոյն Հայ. Եկեղեցին կը դիմէ, եւ իր հիւանդագին վիճակն ու ծերութիւնը պատրուակ բռնելով՝ պատսպարան մը կը խնդրէ։ Եկեղեցիէն չեն մերժեր զինքը, եւ Ամբակում վարդապետ ալ, առանց ականջ կախելու դուրսէն եղած դրամական խոստումներու, կրկին մայրենի Եկեղեցւոյն ծոցը կը վերադառնայ։ Այս պահուս, Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանին կողմէ Կեդր. Կրօնական Ժողովին ուղղուած գրութիւն մը կը խնդրէ որ Տ. Ամբակում վարդապետի ընթացքին հաշտ աչքով նայուի, եւ արտօնուի կրկին պաշտօնավարելու՝ իբր անդամ մը հայ եկեղեցականութեան։ Կ'ըսեն նոյն իսկ թէ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանը հիմակուց որոշած է Տ. Ամբակում վարդապետը քարոզչական պաշտօնով ղրկել մօտակայ քանի մը գիւղեր, Էջմէ, Գրնճըլար, Աղսատ եւ Օրթագիւղ։

Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանը բնականաբար քրիստոնէական ներողամտութեան անունով է որ բռնած է իր այդ դիմումը, որուն գեղեցկութիւնը չեմ ուզեր բնաւ կասկածի ենթարկել, բայց կայ նաեւ կէտ մը՝ զոր այս առթիւ անկարելի է նկատողութեան չառնել, եւ որուն վրայ պէտք էր խորհիլ ուրիշ ամէն բանէ առաջ, ու մանաւանդ Կեդր. Կրօնական Ժողովին ըրած դիմումէն առաջ։

Հայ եկեղեցական մը երբ իր մայրենի Եկեղեցին թողլով ուրիշ դաւանութեան մը կը յարի, հոգ չէ թէ առանց սքեմէն հրաժարելու, կրկին կրնայ չքմեղացուցիչ պարագայ մը ցոյց տալ իր ընթացքին մէջ։ Կրնայ օրինակի համար համոզման խնդիր մը յարուցանել, առարկելով թէ իր խառնուածքն ու զարգացումը իրեն աւելի ճիշդ եւ աւելի ուղիղ ցոյց կու տան ա՛յն նոր դաւանութիւնը՝ որուն գացած է յարիլ՝ առաջինը վրայէն նետելով, հինցած, երեսէ ինկած պատմուճանի մը պէս։ Անկեղծ ըլլայ կամ ոչ, ասիկա առարկութիւն մըն է՝ որուն մարդ կրնայ ականջ կախել։ Եւ որչափ ատեն որ դաւանափոխութեան ուրիշ գծուծ, անձնասիրական պատճառներ չյայտնուին մերկապարանոց, այդ եկեղեցականը կրնայ վստահ ըլլալ թէ զինքը դատապարտողներուն քով պիտի գտնուին նաեւ ուրիշներ՝ որոնք պիտի հաւատան իր խօսքերուն, եւ հետեւաբար պիտի ուզեն զինքը արդարացնել։

Բայց երբ այդ միեւնոյն եկեղեցականը, քիչ մը ատեն ալ նոր ընդգրկած դաւանութեան գիրկը տարուբերելէ վերջ, կրկին նախկին դաւանութեան կը վերադառնայ, կարծեմ ա՛լ չքմեղանքի տեղի չի մնար բնաւ։ Միակ արդարացուցիչ պարագան՝ այս տեսակ առիթներու մէջ, համոզման տեսակէտն է, եւ պէտք կա՞յ ըսելու թէ այդ երկրորդ անգամ գալստեան մէջ ամէն բան կրնայ ազդել, բայց համոզման տեսակէտ՝ բնաւ։

Եթէ հայ եկեղեցականի մը ներելի ըլլար իր հաշիւներուն, իր կիրքերուն համեմատ իր մայրենի դաւանանքը փոխել, հաւատքը ուտել, աշխարհականները ի՞նչ պիտի ընէին։ Որովհետեւ գրպանը պարապ կը մնայ, որովհետեւ հասոյթի միջոց չունի եւ շատ հեզ կը ստիպուի չոր հացի շերտ մը կրծել՝ գլուխ մը սոխի հետ, հայ եկեղեցական մը իրաւո՞ւնք պիտի ունենար իր դաւանութիւնը փոխելու եւ անցնելու այն տեսակ Եկեղեցիի մը՝ ուր չոր հացին եւ սոխին տեղ համեղ խորտիկներ կը դնէին իր առջեւ։ Այն ատեն ո՞ւր պիտի մնար իր նուիրական ուխտը, իր սուրբ կոչումը, իր անձնուրացութեան, անշահախնդրութեան խոստումը, այն ատեն ո՞ւր պիտի մնար այն պատրաստակամութիւնը՝ զոր ուխտը բռնած միջոցին յայտնած էր ամէն զրկանքի տոկալու, ամէն նեղութեան դէմ չտրտնջալու համար, ճիշդ ինչպէս որ Քրիստոս անտրտունջ տոկացած էր այնչափ չարչարանքներու։ Եթէ այդ ուխտը ծանր է ու անկրելի, թող չընէր բնաւ, ո՞վ զինքը կը բռնադատէր. բայց անգամ մը ընելէ վերջ զայն ոտքի տակ առնել, քաշկռտել աղտոտ կիրքերու եւ հաշիւներու մէջ, ասիկա ոչ ոք պիտի ներէր իրեն։ Երբ աշխարհականներու կողմէ կ'ըլլան այս կարգի աղտոտութիւններ, ամէնէն աւելի իրե՛նք, եկեղեցականներն են որ կ'ամօթեն, դայթակղութեան մոխիրը կը խառնշտկեն. եւ աշխարհականները կրնան ըսել թէ իրենք գոնէ ուխտ մը ըրած չեն, խոստումներ տուած չեն, պարտաւորութիւններ ստանձնած չեն, եւ թէ այդ ուխտը ընողներն են, այդ կոչումը ունեցողներն են որ իրենց կարգին՝ շապիկ մը փոխելու պէս մայրենի դաւանութիւննին կը փոխեն։

Գուրտպէլէնցի Ամբակում վարդապետին պարագան տարբեր մտածում մը չի ներշնչեր ինծի։ Յայտնի է որ այդ վարդապետը համոզմամբ չէր յարած այն երկրորդ դաւանութեան՝ զոր այսօր նորէն կը թողու՝ կրկին մայրենի Եկեղեցւոյն ծոցը վերադառնալու համար։ Ու կը վերադառնայ՝ որովհետեւ իր նոր դաւանութեան ծոցը նորէն անօթի մնացած է, նորէն խեղճ ու երեսի վրայ թողուած է։ Մարդ երբեք համոզմամբ ընդունած դաւանութիւնը այդպէս չի լքեր՝ փորը անօթի, գրպանը պարապ տեսնելով։ Ընդհակառակը, զրկանքներն ու նեղութիւնները մէյմէկ պատճառ ալ իրենք կ'ըլլան, որպէս զի աւելի ամուր, աւելի խոր կերպով մը փարի այդ դաւանութեան՝ զոր նախապէս ունեցածէն աւելի գեղեցիկ եւ աւելի ուղիղ գտած էր։

Այսչափը հասկնալու համար շատ մեծ խելք մը ունենալու [illegible] գեղջուկն ալ քիչ մը մտածելով կրնայ այս տրամաբանութեան յանգիլ, եւ հարկ կա՞յ ըսելու թէ ալ անգամ մը այդ կէտը հասկնալէ վերջ՝ հաշտ աչքով մը չպիտի ուզէ նայիլ այն եկեղեցականին՝ որ այդ աստիճան վրան բաց կերպով մը իր քիթին կը խնդայ։

Միեւնոյն բանը չէ՞ պիտի պատահի արդէն՝ երբ այդ Գուրտպէլէնցին կրկին հայ եկեղեցականութեան ծոցը ընդունելով վաղը միւս օր երթայ պաշտօնավարել սա կամ նա գիւղը կամ քաղաքը։ Հասարակ գայթակղութիւն մը պիտի ըլլայ ասիկա, եւ Եկեղեցւոյն օգուտ մը չունենալէն զատ, թերեւս շատեր պիտի պաղեցնէ Եկեղեցիէն, թերեւս շատեր պիտի ցրտացնէ հաւատքէն ու կղերին եւ հօտին միջեւ նոր խրամատ մը պիտի բանայ։ Կ'ըսեն թէ Ամբակում վարդապետ՝ իր երկրորդ անգամ գալստեան առթիւ՝ մերժած է դրամական առաջարկ մը եւ խոստումներ՝ որոնք կ'ըլլային իր լքած դաւանութեան կողմէ։ Ասիկա, սակայն, չի կրնար չքմեղանք մը նկատուիլ, մանաւանդ որ այդ խոստումները եղած են Ամբակում վարդապետի դարձէն վերջ։

Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանին ընթացքը, ինչպէս կը տեսնուի, երբեք աղուոր արդիւնքի մը չպիտի կրնայ յանգիլ։ Կ'ըմբռնեմ քրիստոնէական ներողամտութիւնը. կ'ըմբռնեմ որ այդ ներողամտութեան անունով մոլորեալ ոչխարը կրկին ընդունուի իր հօտին մէջ։ Բայց ելլել զայն նոր վարդապետ մը դարձնել եւ քարոզիչ այն տեսակ անձերու՝ որոնց երբեք դիւր չէ եղած անոր անուղիղ ու անտանելի ընթացքը, ասիկա գործ մըն է՝ որուն հետեւանքէն ծագելիք առաջին վնասները նոյն ինքն Եկեղեցիին վրայ է որ պիտի ծանրանան։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ՄԵՐՍԻՆԷՆ

Թատերական վերջին ներկայացումը. — Առեւտրական կացութիւն. — Քօնսթանթին Մավրօմաթի յոյն բարերարին մահը եւ յուղարկաւորութիւնը:

ՄԵՐՍԻՆ, 25 Փետր.

Վերջին թատերական ներկայացման զուտ հասոյթը կ'ենթադրուի 7855 ղրշ., որ կարեւոր գումար մը կրնայ համարուիլ ներկայ դրամական անձուկ վիճակին մէջ. քաղցր պարտականութիւն մըն է հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել սոյն գործին յաջողութեան սատարող անձերուն որոնք ամէն ջանք ի գործ դրին ոգի ի բոյն. Նախ՝ շնորհակալիքի լայն բաժին մը կը պարտինք յանձնախումբի անդամներուն, որոնք նշանակելի դեր ու արդիւնք ունեցան գործին մէջ. յետոյ Ատանայի բարեգործ. նուագածուներուն՝ որոնք անձնուիրաբար պաշտօն ստանձնեցին՝ հանդէսին բոլոր տեւողութեանը՝ ածել հիանալի կտորներ, ապա դերասանական անձնուէր խմբին անդամներուն, որոնց ծառայութիւնները ամէն գնահատութենէ գեր ի վերոյ էին։ Թէեւ այդ կարգի հանդէսներու մէջ բաւական թերութիւններ երեւան կուգան, սակայն մեր շրջանակին մէջ սկզբի ունենալուն՝ ներելի կը դատուի մասամբ։

Թէեւ թատերական հանդէսներ իրարու կը յաջորդեն, մասնակի շոգեկառքերու երթեւեկութիւնները ժխոր մը կը կազմեն, սակայն գործի կատարեալ սով մը կը տիրէ եւ առեւտրական անյաջողութիւններ կ'երեւին. 1902 տարին ոչ նուազ ամուլ եղաւ քան իր նախորդը։ Նորոգ անձրեւներ յոյս կը ներշնչեն սակայն թէ սկսող տարին թերեւս մոռցնել տայ նախորդը։

Բարեկենդանի խրախճանքներուն կը յաջորդէ ցաւալի իրողութիւն մը. մահը [illegible] բար Քօնսթանթին Մավրօմաթիին։ [illegible] բարերարը եթէ ապրէր դեռ երկվեցեակ մը տարիներ, դար մը ամբողջ կը գրկէր, թէեւ առոյգ եւ դիւրաշարժ կազմուածքի տէր էր մինչեւ մահուան օրը։ Պ. Մավրօմաթիի մահուամբը՝ Ատանայի կուսակալութիւնը իր է՛ն ծանօթ դէմքերէն մէկը կորսնցուց, որովհետեւ ամէն կողմ բարեգործութեան եւ ազգասիրութեան յիշատակներ ունի թողած։ Մերսինու հոյակապ յոյն եկեղեցին իր բարեգործութեան կենդանի ապացոյցն է, [illegible] թէ վերջին օրերը՝ հանգուցեալը վշտացնելու լուրջ փորձեր ըրին։ Ըստ կանխագոյն կարգադրութեան, Ատանայէն, Տարսոնէն երկու հատ մասնաւոր շոգեկառքեր պատրաստուած էին. 2000ի մօտ ժողովուրդ գունդագունդ հասան Մերսին. բոլոր խանութները սեւ շղարշով զարդարուն փակուած էին. սուգը համայնապատկան՝ էր։ 19 Փետր. Եշ. ժամը 8½ին յուղարկաւորութեան մեծադղորդ թափօրը ծանրաքայլ յառաջանալ սկսաւ հանգուցեալին տունէն. առջեւէն կը տարուէին 70-80ի մօտ արուեստական եւ բնական ծաղկեպսակներ, որոնց մէջ կը նշմարուէին Ատանայի հայ հասարակութիւնը, Ատանայի հայ եկեղեցին, Մերսինի հայ եկեղեցին, Յակոբ Ուրֆալեան եւ այլն վերտառութեամբ պսակներ. ետեւէն կ'երթային հայ, յոյն երգեցիկ մանուկներ, յետոյ յոյն եւ հայ քահանաներ Ատանայէն, Տարսոնէն ալ մասնաւորաբար հայ եկեղեցականներ եկած էին ի յարգանս, ետեւէն իր զանազան նշանները կրող բարձերը, ապա մեռելական կառքը որ կը կրէր հանգուցեալին մարմինը։ Դագաղին ծայրերը բռնած էին անգլիական, փրանսական, պելճիական, ամերիկեան հիւպատոսները։ Զմոռնանք ըսելու որ հանգուցեալը սպանիական փոխ հիւպատոս էր Մերսինու. ծածկոցը կը տանէին Ա. չորս թարգմանները, բոլոր հիւպատոսական գաւասները եւ ոստիկան-զինուորներ։ Դագաղին կը հետեւէին իր որդիներէն Անտոն Մավրօմաթի՝ ռուսական հիւպատոս եւ Անտրէ Մավրօմաթի, որոնք հեծկլտալով՝ կորաքամակ կը յառաջանային. կարծես ամբողջ նահանգը հոն էր. հայ, յոյն, ասորի եկեղեցիներու զանգակները ծանր ծանր կը ղօղանջէին։ Փողոցներէն անց ու դարձը անկարելի դարձած՝ ժողովուրդը կարծես կը յորդէր լայն պողոտաներու մէջէն։ Թափօրը ծանրաքայլ կ'առաջնորդուի դէպ ի եկեղեցի եւ դագաղը բաւական դժուարութեամբ կը դրուի պատրաստուած մահճակալին վրայ։ Դամբանականներու յորդումը նշանակալից բան մըն էր, անվերջ, անդադրում, թուրքերէն, յունարէն, լեզուներով։ Հայոց կողմէ՝ Սելեան էֆ. կարդաց գեղեցիկ դամբանական մը։ Ժողովուրդը այլ եւս յոգնած կ'երեւէր, երբ ժամը 11ին մեծ դժուարութեամբ դագաղը դրուեցաւ կառքին վրայ, որ սկսաւ ընթանալ դէպի առաջ։ Ժամը 12ին մօտ էր գրեթէ, երբ գերեզմանատուն հասաւ մեռելական թափօրը եւ բարերարին մարմինը իջեցուցին պատրաստուած փոսին մէջ։ Գիշերը մինչեւ ժամը 3-4, 2000է աւելի ժողովուրդ Ատանա եւ Տարսոն վերադարձան շոգեկառքերով, որոնցմէ 4-500 հատը եւէթ հանգուցեալին մանարանին գործաւորները կը կազմէին։ Հայերը սոյն թաղման հանդէսին շքեղութեան համար պէտք եղած մասնակցութեան բաժինը ունեցան։ Կը յուսանք որ բարերարին որդիները գոհունակ տպաւորութիւն մը ունեցած ըլլան այդ մասնակցութենէն։ Հանգուցեալին հարստութիւնը կէս միլիոն ոսկի կը հաշուուի։

Վերջին պահուն կ'իմանանք որ հայ աղքատներու ընդհանուր ցանկը ուղղուած է հանգուցեալին զաւակաց կողմէ։ Յառաջիկային թէ՛ եկեղեցիին եւ թէ աղքատաց եղած նպաստի մասին կը գրեմ։

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ԻԶՄԻՐ, 1 Մարտ

Ինչպէս ամիս առաջ ըսի, Առաջնորդարանի շրջանակին մէջ նշմարուած ոգեւորութիւնն ու եռանդը պատիւ կը բերէ նորընտիր Վարչութեան։ Քաղաքական Ժողովը ու Տնտեսական Խորհուրդը հաշտ ու համերաշխ ոգւով մը ընդգրկած ըլլալով իրենց պաշտօնը՝ կ'աշխատին միջոցներ գտնել եկեղեցիին ելեւմուտքը կանոնաւորելու համար։ Անտարակոյս, այսքան անձնուէր ու գովելի աշխատութիւն մը պիտի ունենայ իր արդիւնքը, եւ սկսած ալ է ունենալ, այն է Տնտեսական Խորհրդին, մանաւանդ անոր ատենապետին Կարապետ էֆ. Աղնաւորեանի գործօն դերը՝ իր պաշտօնին պարտականութենէն դուրս իսկ. Աղնաւորեան Կարապետ էֆ. նկատելով որ Պատրիարքարանի տուրքը շատերու կողմէ անվճար մնացած է, ինք անձամբ հաւաքչին հետ այցելած է բոլոր անոնց՝ որոնք տարիներով տուրք չեն վճարած. այսպէս յաջողած է կարեւոր գումար մը ժողվել։ Այս պարագան գեղեցիկ գրաւական մըն է օրուան Տնտեսականին աչքառու գործունէութեան։

⁂

Բարեդէպ զուգադիպութեամբ՝ այս օրերս Պոլսէն Իզմիր հասաւ Երուսաղէմայ միաբան վարդապետներէն Կարապետ Վ. Տ. Կարապետեան, պարկեշտ, հեզահամբոյր ու զարգացած եկեղեցական մը՝ որուն մեծ Պահքի առթիւ գեղեցիկ քարոզները լսելու բախտաւորութիւնը ունինք։ Յարգելի վարդապետը ամէն կողմէ համակիր ընդունելութիւն մը գտած է հոս, այնպէս որ Քաղաքական Ժողովին ատենապետը Վահան էֆ. Պարտիզպանեան, ընկերակցութեամբ Գալփաքճեան Մանուկ եւ Աղնաւորեան Կարապետ էֆէնտիներու, անցեալ օր անձամբ ներկայացան հայր Սուրբին ու իրենց գոհունակութիւնն ու շնորհակալութիւնը յայտնեցին։

Տէր Կարապետ վարդապետ Ս. Զատկի օրերը Իզմիր պիտի անցընէ ի մեծ ուրախութիւն բարեպաշտ տեղացիներուն։

⁂

Սրբազան Առաջնորդին հիւանդութիւնը միշտ միեւնոյն վիճակին մէջ է. Փոխանորդ վարդապետի մը պէտքը ամէն պարագայի մէջ շտապողական է, օգնական մը որ կարենայ ըստ արժանւոյն վարել իր իրաւասութեան տակ եղած գործերը։ Վարչութեան ալ նպատակը ասիկա է եւ անգամ մը որ Գաւառական Ժողովի պակաս անդամներուն տեղ նորեր ընտրուին՝ իսկոյն պիտի զբաղի փոխանորդի խնդրով։ Այս առթիւ Մանզումէի մէջ կարդացինք ընտրելիներու մէկ քանի անուններ եւ այդ անուններուն հետ կարգ մը թելադրութիւններ այս կամ այն անձը ընտրելու մասին. Իզմիրցիները բնաւ պէտք չունինք այդ տեսակ խորհուրդներու։

⁂

Ներսէսեան Որբանոցի Վարչութիւնը իր վերջին նիստին մէջ ի մէջ այլոց նկատելով որ դերձակութեան արհեստին հետեւող որբերէն 7ը սկսած են ձեւագիտութիւնը եւ աւարտելնուն ալ երեք-չորս ամիս մնացած է, որոշեց անոնց ճանապարհի ծախսը հոգալով եւ իւրաքանչիւրին ալ մէյմէկ մկրատ ու մէյմէկ կարի մեքենայ նուիրելով իրենց ծննդավայրերը ուղարկել։

ԱՏՈՄ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԿՐՕՆՆԵՐ

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ)

Գ

38. Ճգնողական փորձերը շարունակե՞ց ան։

—Ո՛չ. հասկցաւ որ ճգնաւորական կեանքը չտանիր հոգեւոր փրկութեան։ Գրեթէ անձնասպան եղած էր ա՛ն, բայց չէր հասած իր նպատակին, չէր հասած հոգեւոր եւ բարոյական կատարելութեան (1)։ Անկից ետքը հրաժարեցաւ բոլոր վշտամբերութիւններէ եւ սկսաւ կանոնաւորապէս ուտել։

Երբ այս բանը կողմնեցին իր ընկերները, չգիտցան թէ ի՛նչ մտածեն անոր մասին. կարծեցին թէ կը թերանար իր որոշման մէջ եւ լքին զանի։

39. Կոտամա ուրեմն յուսահատեցա՞ւ իր նպատակին հասնելէ։

—Ո՛չ երբեք։ Ամէնքէն ալ լքուած՝ ըմբռնեց ա՛ն թէ կարելի չէ ձեռք բերել հոգեւոր փրկութիւնը՝ ուրիշներուն ուսուցած միջոցներով, որոշեց ա՛լ եւս իր յատուկ ներշնչումներուն հետեւիլ։

Հրաժարած էր ան բանաքննական ինքնանձնումներէ. անկից ետքը ալ բաւականանայ ժուժկալել իր զգայարանքներու հաճոյքներուն դէմ։ Եւ ա՛ն կատարեալ միանձնութեան մէջ, ուր կ'ապրէր, ջանաց ի վեր հանել ինչ որ կը զգար թէ գոյանար իր էութեան խորերը եւ կատարելապէս զարգացնել իր մտքին բարձրագոյն կարողութիւնները։

Գիշեր մը, մարգարէական տեսիլքով ազդարարուեցաւ իրեն թէ ալ կը մօտենար իր նպատակին։ Երբ արթնցաւ, լոգանք մը ըրաւ Նիրանճարայի մէջ եւ ետքը Սուճաթա անուն մատղաշ աղջկան մը ձեռքէն քիչ մը բրինձ առաւ. ուտելէ ետքը զգաց թէ սքանչելի կերպով ուժովցած է։ Բոլոր օրը ջուրին եզերքը անցուց՝ խորասուզուած իր մտածմունքին մէջ։

Իրիկնադէմին՝ ընկողմանեցաւ մեծ ծառի (2) մը տակ, որ այդ տեղերէն հեռու չէր։ Երեսը դէպ ի արեւելք՝ այդպէս մնաց խորունկ մտամփոփման մէջ եւ որոշեց չելլել, մինչեւ որ չընդունի գերագոյն գիտութիւնը։ Այդ ծառին տակն է որ յաղթողաբար դիմագրեց ա՛ն իր վերջին ներքնապայքարին, ամէնէն աւելի դժուարագոյնին։

40. Ինչպէս եղաւ այդ պայքարը։

—Պայքար մըն էր ա՛ն երկրային միտումներու եւ բաղձանքներու դէմ, որոնք կա՛ն մարդու սրտին մէջ. ատենք անգամ մըն ալ իր սրտին մէջ արթնցան՝ երբ Գաւտամա կը կարծէր թէ յաղթութիւնը շահած է արդէն անդառնալի կերպով. պայքարը ճաշակի հաճոյքներու [illegible] փափաքին (կամքին), որ արմատն է եւ ծնիչ պատճառը մեր գոյութեան եւ միանգամայն աղբիւրը մեր ցաւերուն։ Անգամ մըն ալ պարզուեցաւ իր աչքին առջեւ, աւելի հրապուրիչ ձեւի մը տակ պատիւը, փառքը, զօրութիւնը, հարստութիւնը, երկրային սէրը, ընտանեկան կեանքի երջանկութիւնը, վերջապէս ա՛յն բոլոր վայելքները եւ ուրախութիւնները, զոր աշխարհ կուտայ բախտի սիրականներուն։ Անգամ մըն ալ իր սիրտը կծկեց տարակոյսը։ Սակայն անդրդուելի էր իր մնալու որոշման մէջ, քան թէ հրաժարիլ եւ չհասնիլ իր նպատակին։ Կատաղաբար մաքառեցաւ արիաբար այս սոսկալի զօրութիւններուն դէմ եւ անպարտելի մնաց։ Երբ անհետացան մարդկային [illegible] վերջին հետքերը եւ երբ Նիրվանայի խորին խաղաղութիւնը մտաւ իր սրտին մէջ, բարձրացուց ա՛ն իր միտքը՝ ներքին լուսաւորութեան բոլոր աստիճաններուն, մինչեւ ա՛յն վսեմ բարձրու-

---

(1) Պուտտայականութեան վսեմ հիմնադրին պէս, առաջին դարերու քրիստոնեայ սուրբերէն շատերն ալ հասկցան փորձառութեամբ թէ ճգնաւորութիւնը փրկութեան չառաջնորդեր։ Պուտտայի մեծ ուսուցիչը՝ Նակաշէնա կ'ըսէ. «Եթէ մարդ իր անձը մահացնէ (se mortifier) լոկ, ոչ միայն փրկութիւն չընդունիր, այլ եւ նոյն իսկ չյաջողիր երջանկօրէն վերածնելու։» Ուրեմն պուտտայական վարդապետութիւնը բուռն կերպով կը մերժէ չարչարանքներն ու «մարմնի մահացումը» իբր անօգուտ եւ վնասակար բան մը։ Ան կը ջանայ բոլոր մարդոց սիրտն ու կամքը մաքրել ամէն չար բնազդումներէ։ Ան կ'ուզէ զարգացնել մարդոց հոգեւոր ոյժերն ու գիտութիւնը։ Եւ ասոր մէջ յաջողելու համար՝ իբր պայման կը պահանջէ որ իր հետեւողները բան մը չունենան եւ անմեղութեան ու կամաւոր աղքատութեան մէջ ապրին, հեռի զգայարանքի հաճոյքներէ եւ բոլոր աշխարհային նախապաշարումներէ։

(2) Այս ծառը, զոր Պուտտայականները պօ կամ պօտի (bo, bodhi) կ'անուանեն, այսինքն՝ գիտութեան ծառը, բնագէտներու կրօնական թզենին է (ficus religiosa)։ Այս ծառին մէկ ատեղն է ա՛ն որ կը կանանչնայ Պուտտա-Կէյաի տաճարին աւերակաց քով՝ ո՛չ հեռի Ռաճկիմիրէն։ Ուրիշ մէկ ճիւղն ալ Սէյլան տարուած եւ տնկուած է Անուրատափուրա կղզիի մայրաքաղաքին մօտ։ Այդ ծառը հրաշալի է եւ աշխարհի պատմական հնագոյն մէկ ծառն է։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (4)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ա.

Սակայն, ստուեր մը եկաւ մթագնել այն հիանալի պայծառամտութիւնը՝ որով կ'աշխատէր Վէրնիէ հարստութիւն դիզելու, այլասերելով փրանսական ցեղը։ Քիմիական աշխատանոցին մէջ կար համեստ բնոյթ պաշտօնեայ մը, որ պարտէր վերահասու ըլլալ թէ ըմպելիներու պատրաստութեան չափերը ճիշդ էին։ Իւրաքանչիւր հնձանի պարունակութենէն պիտի ճաշակէր, որպէս զի ըմպելիները ամենափոքր տարբերութիւն մը չունենային իրարմէ։ Համեստ պաշտօնեան կը գրաւէր վարչութեան սենեակին մօտ գտնուող փոքր տաղաւարի մը մէջ. ամբողջ օրը՝ ումպ առ ումպ բերանը կ'առնէր գործարանէն իրեն համար բերուած նմուշները։ Բնաւ կուլ չէր տար զանոնք։ Կը թքնէր, որպէս զի չգինովնայ առատ ժամը տասնէն առաջ, ինչպէս կ'ըսէր ծիծաղելով։

Երկու տարի չանցած, ըստ երեւոյթին քաջակազմ եղող այդ մարդը մեռաւ։ Անոր յաջորդեց ուրիշ պաշտօնեայ մը՝ որ վեց ամիսէն աւելի չապրեցաւ։ Երրորդը տարի մը պաշտօնավարելէ յետոյ հիւծախտաւոր եղաւ։ Քսաներկու տարեկան երիտասարդ մըն էր ան, իր մօրը նեցուկը։ Սկսաւ հազալ եւ տժգունիլ։ Մայրը, խելայեղ դարձած, գնաց Վէրնիէին գտաւ եւ աղաչեց անոր, որպէս զի փոխէ իր զաւկին պաշտօնը։ Բարին Վէրնիէ հաւանեցաւ։ Բայց երիտասարդը ծանրապէս հիւանդ էր։ Իր նախորդին պէս ինք ալ մեռաւ։ Տղուն մայրը, յուսահատութեան տագնապի մը մէջ, յուղարկաւորութենէն յետոյ, [illegible] մը ըրաւ Վէրնիէի հետ, զայն ամբաստանելով՝ թէ իր զաւկին մահուան պատճառ եղած էր։ Սրտառուչ աչքերով կը գոչէր, իրար անցընելով գործարանին մարդիկը.

—Ձեր խմցուցած զարշելի ըմպելիները եղան անոր մահուան պատճառը։ Ինծի կ'ըսէր երբեմն. «Հալած կապարի պէս կը սահի բերնիս մէջ, նոյն իսկ տասներորդ համտեսին ատեն։» Իր կուրծքը չկրցաւ դիմադրել... Մեռաւ զաւակս, որպէս զի հարիւրհազարաւոր ֆրանքներ դիզէք իրարու վրայ։ Բայց ասիկա բարով չպիտի ըլլայ ձեզի։

Մարքօյի որ ներկայ էր այս տեսարանին, ի զուր փորձեց հանդարտեցնել խեղճ կինը, անոր ձեռքին մէջ սահեցնելով պանքնոտեր։ Բարկութեամբ մէկդի նետեց զանոնք։

—Դրամով կը յուսա՞ք պարտկել իմ զաւկիս մահը։ Ինծի հասուցած անիրաւութիւնդ անկարելի է հաշուել։ Իմ սիրտս է որ կը յափշտակէք ինէ։

Եւ երբ տիկին Վէրնիէ, մայր ըլլալու վիճակին մէջ, ինք ալ իր կարգին կ'ուզէր հանդարտեցնել այդ վայրագ մօր վիշտը, այս վերջինը յարեց ուժգին շեշտով մը.

—Ձեր զաւակովը պիտի պատժուի՜ք։ Այո՛, եթէ երկինք արդար է, զաւակ մը պիտի ունենաք՝ որ ձեզի քաւել պիտի տայ այն ամէն չարիքները՝ զորս պատճառած էք ընտանիքներու։

Տիկին Վէրնիէ իր սենեակը դարձաւ այլայլած։ Այդ սգաւոր կնոջ անէծքները ահաբեկած էին զինքը։ Նախազգացում մը կ'ըսէր իրեն թէ հարուած մը պիտի ընդունէր։ Մռայլ լռակեցութեան մը մէջ ինքնամփոփուեցաւ։ Վէրնիէ ինք ալ չէր գիտեր ըսելիքը, պատահած միջադէպին ցաւալի տպաւորութիւնը ցրուելու համար։ Վէրնիէ դիմեց տոքթ. Օկաննի, որ, արդէն իսկ աչքառու դիրք մը գրաւած իբր մասնագէտ կնախտաբան, տիկին Վէրնիէն դարմանելու համար կանչուած էր։ Երիտասարդ բժիշկը մտիկ ըրաւ խոհուն կերպարանքով։ Յետոյ համարձակ շեշտով մը ըսաւ.

—Սա անվիճելի է թէ ձեր ի գործ դրած ճարտարարուեստը, որուն շնորհիւ հարստութիւն կը դիզէք, վնասակար է։ Հիմա ինծի պիտի պատասխանէք թէ լուցկիի գործարանատէրերը, որոնք ֆոսֆորով եղած պատրաստութիւնները իրենց գործաւորներուն կը յանձնեն, հայելագործները՝ որոնք իրենց աշխատաւորներուն պարապիլ կուտան սնդիկով՝ հայելիներու պատրաստութեան համար, ինչպէս նաեւ ներկերու վաճառականները՝ որոնց գործաւորները խիթեր կ'ունենան, եւ ուրիշ շատեր՝ որոնք մարդկութեան փճացման շնորհիւ՝ դրամ կը շահին, ձեզմէ աւելի վնասակար ու մեղապարտ չեն։ Հակառակը չպիտի պնդեմ։ Կեանքի պէտքերուն համար հարկ են լուցկին, հայելին, ներկը, մինչ՝ անհրաժեշտ բան չէ ալքոլ խմելը։ Գինովութիւնը մոլութիւն մըն է, ու մոլութեան մը շահագործումը զարշելի բան մըն է ինքնին։

—Սակայն չեմ կարծեր որ խորհուրդ տաք ինծի խանութս գոցելու եւ հրաժարելու ճարտարարուեստէ մը՝ որ այնքան շահաբեր եղած է ինծի։

—Բացարձակ բարոյականութեան տեսակէտով՝ պէտք չէր վարանիլ այդ խորհուրդը տալու։ Բայց գործնականին մէջ, եւ մարդկային անկատարութեան թոյլատրած միջին ներողամտութեան համաձայն, պիտի ըսեմ ձեզի, կարելի եղածին չափ անվնաս ըրէք ձեր արտադրութիւնները։ Իտէալը պիտի պահանջէր բնաւ չպատրաստել այդ ըմպելիները։ Բայց եթէ չէք հրաժարիր այդ բանէն, ջանացէք որ հնար եղածին չափ անվտանգ ըլլան։ Բայց միթէ կա՞յ ալքոլաւոր ըմպելի մը որ անվտանգ ըլլայ։

—Ա՛հ, մեծ վիշտ կը պատճառէք ինծի, ըսաւ Վէրնիէ հեծեծագին շեշտով մը։ Ինքզինքս ոճրագործ մը պիտի համարէի, եթէ տառապէս ընդունէի ձեր խօսքերը։ Բարի մարդ մըն եմ ես եւ մէկ սանթիմի վնաս չեմ հասցուցած ոչ ոքի։ Կրցածիս չափ օգտակար կը հանդիսանամ իմ նմաններուս։ Երբեք օգնութիւն մը չեմ զլանար տարաբախտի մը... կինս...։

(Շարունակելի)

թեան, ո՛ւր հասնիլ ուղղը կ'ըմբռնէ բացարձակ լոյսը։ Հասած էր ա՛ն իր նըպատակին. ա՛յն քօղը՝ որ իր աչքերը կը ծածկէր, ինկաւ. չահած, ըմբռնած էր ա՛ն տիեզերական եւ բացարձակ գիտութիւնը։ Կատարեալ Պուտտա մը եղած էր ա՛ն։

41. Վերջապէս ճանչցա՞ւ ա՛ն տառապանքի, ծերութեան, մահուան եւ յաջորդական գոյութեան (կեանքի) պատճառները։

—Այո՛. Սուրբ գրոց բացատրութեամբ՝ անոր մէջ բացուեցաւ ճշմարտութեան մաքուր եւ պայծառ աչքը։ Ան ըմբռնեց էակներու ծննդեան եւ կորստեան պատճառները. տառապանքի, մահուան եւ յաջորդական կեանքերու պատճառը եւ միանգամայն ցաւերու սահման մը դնելու, ծննդեան եւ մահուան մշտնջենաւոր կապէն պրծելու եւ փրկութեան՝ Նիրվանայի՝ հասնելու միջոցը։

42. Գիտութեան ծառին տակ երկար մնա՞ց։

—Եօթը օր մնաց այդ ծառին տակ՝ խորապէս մտազբաղ։ Ետքը ելաւ Աճապալա Թզենիին քովը գնաց։ Այն ատեն փորձիչը՝ Մարա՝ (3) իրեն մօտենալով ըսաւ. «Տէ՛ր. մտի՛ր հիմա յաւիտենական խաղաղութեան մէջ։ Դուն ըմբռնեցիր ա՛յն ճշմարտութիւնը, որուն հասնիլ այնքան դժուար է. ճշմարտութիւն՝ որ գերագոյն երանութիւն կ'ընծայէ եւ կատարեալ խելացին միայն կրնայ զայն ստանալ։ Երկրի վրայ ի՞նչ պիտի ընես հիմա։ Մարդկութիւնը կը տարուբերի երկրային բնազդումներու մէջ. երկրի վրայ է իր տեղը եւ հո՛ն է որ կը գտնէ իր խաղաղութիւնը։ Երբեք պիտի չհասկնայ ա՛ն աշխարհի յաւիտենական կանոնը, արդիւնքին պատճառին հետ չղթայման օրէնքը։ Ան երբեք պիտի չուզէ լսել ա՛յն վարդապետութիւնը, որ պիտի պահանջէ իրմէ՝ հրաժարիլ ապրելու կամքէն, յաղթել իր բաղձանքներուն եւ կրքերուն, որ պիտի սորվեցնէ անոր հոգւոյ փրկութեան ճամբան։ Ուրեմն մի՛ փորձեր քարոզել վարդապետութիւնդ եւ մտի՛ր յաւիտենական երջանկութեան մէջ։

43. Պուտտա հնազանդեցա՞ւ Մարայի խօսքերուն.

—Ո՛չ. արհամարհանքով մերժեց ա՛ն փորձիչը եւ ըսաւ. «Կորսուէ՛, չար։ Յաւիտենական խաղաղութեան մէջ պիտի չմտնեմ, առանց հաստատապէս հիմնելու փրկաւէտ վարդապետութիւնը՝ Պուտտայի առանց աշակերտներ չահելու, որ կարող ըլլան փոխանորդաբար քարոզել հոգւոյ փրկութեան ճամբան՝ ամէն անոնց, որ բարի կամք ունին եւ մաքուր սիրտ. որպէս զի ճշմարտութիւնը տարածուի սփիւռս աշխարհի, բոլոր ժողովուրդներու ուրախութեան եւ օրհնութեան, աստուածներու (4) եւ մարդոց բարիքին, հոգեւոր ազատութեան եւ փրկութեան համար։»

Ան ատեն հեռացաւ փորձիչը. բայց Պուտտա երեք շաբաթ ալ մնաց Աճապալա Թզենիին տակը՝ վայելելով փրկութեան երջանկութիւնը եւ մտովի որոշ ձեւ մը տալով իր վարդապետութեան։ Քառասնօրեայ միջոցի մը մէջ՝ միամինակ մնաց առանց ուտելու խմելու։ Ետքը ելաւ ու ըսաւ. «Թող բաց ըլլայ փրկութեան դուռը ամէնուն, եւ ո՛վ որ ականջ ունի վարդապետութիւնը լսելու, թո՛ղ անոր յարմարցնէ իր կեանքը։»

44. Նախ ո՞րոնց քարոզեց վարդապետութիւնը։

—Այն հինգ ճգնաւորներուն, որ երկար ատեն իր քով մնացած էին եւ լքած էին զինքը՝ ծանր վշտաբերութիւններէ հրաժարած ատենը։

45. Նորէն ո՞ւր գտաւ զանոնք։

—Պէնարէսի մօտ, անապատի մը մէջ, Միկատայա ճգնարանում։

46. Հինգ ճգնաւորներ յօժարակամ մտիկ ըրի՞ն անոր։

—Իբր ուրացող նկատելով զանի, դիտաւորած էին չկատարել անոր խօսքը. բայց անոր էութեան վեհութիւնը, անոր դէմքին վսեմ արտայայտութիւնը ա՛յնպիսի մեծ տպաւորութիւն մը ըրին անոնց վրայ, որ հակառակ իրենց կարգին, խոնարհեցան անոր առջեւ եւ մեծարանքով մտիկ ըրին անոր խօսքերուն։

47. Պուտտայականութեան այս առաջին քարոզութիւնը ի՞նչ կը կոչուի։

—«Աշխարհի՝ բարոյական կեանքի անուումը» Այս քարոզութիւնը կը պարունակէ վարդապետութեան հիմնական կէտերը, հոգւոյ փրկութեան չորս ճշմարտութիւնները։ (Ապաւէնի բանաձեւին կամ դաւանանքին կ'ակնարկէ)։

48. Այս քարոզութիւնը ի՞նչ ազդեցութիւն ըրաւ հինգ ճգնաւորներուն վրայ։

—Անոնք Պուտտան ճանչցան իբր տիեզերքի լոյսը եւ փափաքեցան անոր աշակերտիլ։ Պուտտան ընդունեց զանոնք իբր առաջին անդամներ միաբանութեան, ըսելով. «Մօտեցէ՛ք եղբարք. վարդապետութիւնը լա՛ւ քարոզուած է. ասկէ ետքը սրբութեան մէջ քալեցէք։

49. Այս հինգ աշակերտներէն առաջին անգամ ո՞ր հասաւ բացարձակ գիտութեան։

—Մերունին Քոնտանիա։ Ճշմարտութեան մաքուր եւ պայծառ աչքը բացուեցաւ անոր մէջ եւ Արահաթ (5) մը եղաւ ա՛ն։ Անմիջապէս միւս չորսերն ալ հետեւեցան։

50. Պէնարէսի մէջ ուրիշ աշակերտներ ալ չահեցա՞ւ։

—Այո՛։ Այն տեղ առաջին հաւատացողը եղաւ Իյասա՝ ազնուական ցեղէ երիտասարդ մը։ Բայց Պուտտայի խօսքերը լսողներ միմիայն Պրահմաններ, ազնուականներ եւ մեծեր չեղան, այլ հասարակ մարդիկ ալ. վասն զի Պուտտա՝ պրահման քուրմերու պէս ցեղի, դասի եւ վիճակի ո՛ եւ է խտիր չըրաւ։ Ան փրկութիւն կը քարոզէր անոնց, որ լսել կ'ուզէին իր խօսքերը, որոնք զօրաւոր էին, ուղղակի սրտի կ'ազդէին։ Արդէն հինգ ամիս ետքը իր աշակերտներուն թիւը վաթսուն էր։ Այն ժամանակն է որ տեղի ունեցաւ աշակերտներու ցրուումը։

51. Աշակերտներու ցրուում անուան ներքեւ ի՞նչ կը հասկցուի։

—Պուտտա իր չուրջը ժողվեց բոլոր աշակերտները եւ հրամայեց անոնց երթալ առանձինն՝ աշխարհի մէջ, ամէն տեղ փրկարար վարդապետութիւնը տարածելու համար (6)։

* * *

---

(3) Մարա՝ փորձիչը՝ պուտտայական կրօնի մէջ, գրեթէ քրիստոնէից Սատանային, խաւարի իշխանին, դերը կը կատարէ։ Ինչպէս որ Պուտտա փորձուեցաւ Մարայէն, Քրիստոս ալ Սատանայէն փորձուեցաւ անապատի մէջ։ Պէտք է գիտնալ թէ այս այլաբանական պատմութեան մէջ արտաքին պէտք մը չկայ, այլ՝ ներքին պայքար մը որ Պուտտայի մտքին մէջ տեղի ունեցաւ։

(4) Պուտտայականութիւնը Աստուծոյ գոյութիւնը ո՛չ կը ճանչնայ, ո՛չ կ'ուրանայ։ Պէտք չունի անոր, ո՛չ իր բարոյականը հաստատելու, ո՛չ փրկութիւն ստանալու։ Ո՛վ որ ուզէ, կրնայ Աստուծոյ հաւատալ, բայց պէտք չէ մոռնալ թէ աստուածներ, ուրիշ էակներու պէս կորստական են եւ ենթարկուած՝ յաջորդական կեանքի հարկին, նոյն իսկ եթէ իրենց կեանքը երկրային միլիոն տարիներ ալ տեւէ։ Պուտտայականը պէտք է ճանչնայ թէ փրկութեան հասած սուրբը, եւ մանաւանդ Պուտտա մը, բոլոր աստուածներէն ալ գերագոյն է։ Պուտտայի խօսքերուն մէջ «Աստուած» բառը կը նշանակէ երկնային աշխարհներու բնակիչներ։

(5) Արահատ կը կոչուի ա՛ն, որ կը հասնի սրբութեան չորրորդ բարձրագոյն աստիճանին եւ որ նոյն ատեն հասած կ'ըլլայ Նիրվանայի։

(6) Պուտտա առանց ուսուցիչը եղած էր, եւ որովհետեւ անոնք Պրահմաններ էին արդէն, այսինքն՝ մարդիկ, որ արդէն իրենց կեանքը բոլորովին անձնուրացութեան մէջ՝ խոկմունքի եւ նուիրական ճգնութեան մէջ անցուցած էին, հինգ ամիս բաւական եղաւ իրենց՝ յաւիտենականութեան հասնելու, սորվելու վարդապետութիւնը եւ սկսելու համար առաքելութեան։

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խորհրդարանին մէջ. — Կրօնական միաբանութիւնները. — Սուլաքի Պենետիքթեններ. — Զանազան միջադէպեր։

Բարիզ, 14 մարտ. — Արտօնութիւն խնդրող կրօնական միաբանութեանց մասին երէկ ալ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ։ Դարձեալ երեսփոխանները ամբողջութեամբ ներկայ էին եւ բազմաթիւ ունկնդիրներ կային։ Պ. Լէօն Պուրժուա կ'ատենապետէր։ Նիստը սկսաւ միջադէպով մը՝ որ կէս ժամ զբաղեցուց ժողովը։ Պ. Հանրի Պրիսոն վերջերս հրատարակած մէկ յօդուածին մէջ խօսած էր Սուլաքի Պենէտիքթէններուն վրայ՝ որոնց պատրաստած ակռայի դեղը մեծ աղմուկով ամէն իրիկուն կը ծախուի Օբէրայի հրապարակին վրայ։ Ուրիշ երեսփոխան մը պատասխանած էր թէ այդ հաստատութիւնը գոյութիւն չունի 1880էն ի վեր։ Խորհրդարանական յանձնաժողովին տեղեկաբեր Պ. Ռապիէ հիմնուած էր Լէքարի դատարանին մէկ վճռին վրայ, ապացուցանելու համար թէ Պենէտիքթէնները միշտ Սուլաք կը բնակին։ Ժողովին մէջ յարուցուած խնդիրը այն էր թէ այդ Պենէտիքթէնները իրական կերպով գոյութիւն ունի՞ն թէ ոչ։ Պ. Ռապիէ յայտարարեց որ դատարանին վճիռը ակռայի դեղին չի վերաբերիր, այլ անշարժ կալուածի, հաստատելով նաեւ որ Պենէտիքթէնները մինչեւ մօտ ատեններս Սուլաք բնակած են։ Պ. Հանրի Պրիսոն ալ նոյն միտքով խօսեցաւ եւ ըսաւ թէ այդ վճիռը հաստատած էր որ նոյն կրօնաւորները մինչեւ 1902 յուլիս 8 Սուլաք կը բնակէին, չէնքի մը մէջ որ երրորդ անձի մը կողմէ գնուած էր, եւ թէ գործելու այդ եղանակը շատ հաճելի է կրօնական միաբանութեանց։ Երեսփոխան Պ. տը Պօտրի տ'Ասոն «Կրօնական միաբանութիւնները մի՛ անարգէք, Պ. Պրիսոն» պոռաց։ Ատենապետը ազդարարեց այդ երեսփոխանին որ չընդմիջէ ատենաբանին խօսքերը։ Պ. Հանրի Պրիսոն յայտարարեց թէ ակռայի դեղը նոյն միաբանութեան կը վերաբերի, որուն մէկ նմոյշը դեռ նոր ստացած էր։ Այս միջադէպը փակուելէ ետքը, յառաջդիմական երեսփոխան Պ. Էնար, որ նախարարութեան ծրագրին հակառակորդներէն է, պատասխանեց Պ. Պարթուի առջի օրուան բանախօսութեանը, մերժելով անոր ըսածները կրօնական միաբանութեանց դէմ։ Պ. Էնար յայտարարեց թէ ընկերակցութեանց օրէնքը կը ջնջէ կրօնական ազատութիւնը, որով բոլորովին կը հակառակի Ֆրանսայի սկզբունքներուն, քանի որ միաբանութեանց անդամները պարզ քաղաքացիներ կը նկատուին։ Պ. Էնար զանգատելով որ Պ. Պարթու կրօնական միաբանութեանց երկրորդական տնտեսական արարքներուն վրայ խօսած է, ըսաւ.— «Բատուայի Ս. Անթուանին դատը տեսնելու տեղը հոս չէ, վասն զի մեր պաշտօնակիցն է։ Այո, մենք ալ ընտրական խոստումներու պաշտպան սուրբերն ենք, եւ չեմ գիտեր թէ անոր պէս յաճախ կը յաջողի՞նք։ (Ծայրագոյն ձախակողմեան կ'ընդմիջեն)։ Դուք գոնէ զիս մի՛ ընդմիջէք պարոն ընկերվարականներ, վասն զի եթէ Բատուայի Ս. Անթուանին կարողութիւն մը կը վերագրուի կորսուած դրամապանակները գտնելու, դուք ալ ամէնուն դրամապանակները առնել կը խոստանաք։» Աղմուկը սաստկացաւ։ Ծայրագոյն ձախակողմը խստիւ բողոքեց։ Պ. Էնար յետոյ խօսեցաւ Պ. տը Բրէսանսէի վրայ եւ ըսաւ.

«Շատ չատ կը քալենք։ Պ. տը Բրէսանսէ, 1897ին հրատարակուած ստորագրեալ յօդուածով մը, կը յայտարարէր թէ Ֆրանսա այն ատեն պիտի փրկուի, երբ հանրապետականներու միացած միապետականներ կառավարեն զայն։ Աւասիկ այդ յօդուածին մէկ մասը.— «Թող չեն տար փոխել դպրոցական օրէնքը, զինուորական օրէնքը. նաեւ թող չեն տար պատրաստել օրէնք մը ընկերակցութեանց վրայ, որով ամէն ոք հաւասար իրաւունք վայելէ, որպէս զի գէթ կրօնական միաբանութիւնները պաշտպանուին քաղաքային իշխանութեան յարձակումներուն դէմ։»

Ընկերվարական երեսփոխանները միշտ կ'ընդմիջէին։ Պ. տը Բրէսանսէ խօսք առնելով ըսաւ թէ աջակողմի պաշտօնակիցները երկու տեսակ ամբաստանութիւններ կ'ընեն իրեն դէմ։ Նախ կ'ըսեն թէ բողոքական երէց մըն է. Պ. տը Բրէսանսէ հերքեց զայն։ Յիշուած յօդուածին համար ալ յայտարարեց թէ նոյն թըւականին մտային տագնապի մը մէջ էր, որով վերջապէս յարեցաւ ընկերային յեղաշրջման կուսակցութեան։ Ատենաբանը յարեց թէ ուրիշ խնդրի մը մէջ որ հիմակուանին հետ բնաւ վերաբերութիւն չունէր, օրինաւորութեան եւ արդարութեան կողմը բռնած էր, բայց կաթոլիկ Եկեղեցին զինքը նախատած ու զրպարտած էր։ Պ. տը Բրէսանսէ յարեց.—«Հասկցայ թէ ո՛րքան խաբուած էի արդարութեան եւ ազատախոհութեան իտէալ մը գտնել կարծելով անոր մէջ։ Այդ օրը ընկերի որոշեցի։ Երդում ըրի հոս եւ ամէն կողմ մաքառիլ անոնց դէմ որոնք քիչ մնաց զիս մոլորեցնէին անշարժանալի կերպով։» Պ. Էնար դիտել տուաւ թէ խօսքերը արժէք մը չունին, այլ գրուածքները եւ թէ ինք ալ նոյն խղճահարութիւնները ունեցած, բայց կարծիք փոխած չէր։ Պ. տը Բրէսանսէ պատասխանեց թէ ինք չէր հնազանդած այն շահերուն՝ որոնցմով Պ. Էնար կեցած էր իր կուսակցութեան մէջ։ Ատենապետը ցաւ յայտնեց թէ ատենաբանները առանձնական խնդիրներ կը յարուցանեն։ Այս միջադէպը փակուելէ վերջը Պ. Էնար ձեռք առաւ կրօնական միաբանութեանց խնդրոյն առթիւ Պ. Պարթուի ըսածները։ Յարեց թէ միաբանական վիճակի մը եւ ուսուցման ազատութեան միջեւ անհաշտելի բան մը չկայ եւ թէ Ֆրանսայի մէջ է միայն որ կ'ուզուի քանդել կրօնական գաղափարը։ Ուրիշ երեսփոխաններ ալ խօսելէ ետքը, վիճաբանութիւնները երկուշաբթի օրուան յետաձգուեցան։

—Դատական նախարար Պ. Վալլէ դատ բացած է 99 կրօնական միաբանութեանց եւ անկէ կախում ունեցող հաստատութեանց դէմ, որոնք չեն համակերպած ընկերակցութեանց օրէնքին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Հացկերոյթ մը.— Դահաժառանգին ուղեւորութիւնը.— Լրտես մը.— Ծեծը Գերմանիոյ բանակին մէջ։

Պէրլին, 14. մարտ. — Գերմանիոյ կայսրը ճաշեց նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսին բնակարանը։ Հրաւիրեալներուն մէջ կային Հոլման ծովակալը, երկու եկեղեցականներ եւ արեւելեան ուսումնասիրութեանց Ընկերութեան անդամ Պ. Ճէյմս Սիմոն։ Խօսակցութեանց գըլխաւոր առարկան եղան աստուածաբանական խնդիրներ։

—Կ'ըսուի թէ Վիլհէլմ կայսրը պատուիրեր է գահաժառանգ իշխանին եւ Էթէլ իշխանին որ Աթէնք չերթան, այդ կերպով ցոյց տալու համար թէ համամիտ չէ Յունաստանի պատերազմական նախարարին ծրագիրներուն, որով կ'ուզուի նուազեցնել Քոնսթանթին իշխանին ձեռնհասութիւնը՝ իբրեւ ընդհանուր հրամանատար հելլէն բանակին։ Եթէ նախարարութեան եւ Քոնսթանթին իշխանին միջեւ այդ առթիւ ծագած անհամաձայնութիւնը կարգադրուի, գերման իշխանները Աթէնք պիտի այցելեն՝ Պէրլին վերադառնալու պահուն։

—Լիւքսէմպուրկցի ճարտարապետ Պ. Շօրն, որ 1896ին իբրեւ լրտես ձերբակալուեցաւ, երբ Մակտէպուրկի Կրուպին գործարաններուն մէջ կը պաշտօնավարէր, եւ եօթը տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, իր պատիժը ամբողջովին կատարած ըլլալով, ազատ արձակուեր է։ Ինչպէս կը յիշուի Պ. Շօրն ձերբակալուած էր, ռուսիկան Թոփի կողմէ տրուած տեղեկութեան մը վրայ։ Պ. Շօրն, հակառակ իրեն նկատմամբ եղած նպաստաւոր դիմումներու, եօթը տարի ամբողջ բանտարկուած մնաց։

—Բոցտամի Ուհլաններու զօրանոցին մէջ նոր դայթակղութիւն մը պատահեցաւ։ Քանի մը ենթասպաներ սեղանի մը վրայ կապեցին երիտասարդ զինուոր մը եւ, ջրգը բարակ գաւազաններով այնքան սաստիկ ծեծեցին որ երկար ատեն հիւանդանոց մնալ պարտաւորուեցաւ։ Կարգապահութեան թեթեւ թերացումի համար տրուած էր այդ պատիժը։ Զինուորը հիւանդանոցէն ելլելէ ետքը ինքզինքը կախեց, վախնալով որ նորէն կը ծեծեն զինքը։ Քանի մը ենթասպաներ ձերբակալուեցան։

Պ. ՉԷՄՊՐԼԷՆԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Սաութէմբթընի ժամանումը. — Ընդունելութիւններ. — Ուղերձ. — Ճառեր. — Լոնտոն ժամանումը։

Սաութէմբթըն, 14 մարտ. — Նորման շոգենաւը այս առտու ճիշդ ժամը 9ին հոս հասաւ։ Պ. եւ Տիկին Չէմպրլէն քաջառողջ կ'երեւային։ Նոյն ընտանիքին անդամները, քաղաքապետը եւ քաղաքապետական խորհուրդին կողմէ պատուիրակութիւն մը շոգենաւ երթալով բարի գալուստ մաղթեցին։ Քաղաքապետին կինը ծաղկեփունջ մը նուիրեց Տիկին Չէմպրլէնի եւ օրքիտէ մը՝ Պ. Չէմպրլէնի։ Գաղթային նախարարը ու կինը երբ ցամաք ելան, ժողովուրդեան կողմէ խանդագին ընդունելութիւն մը գտան։ Հեծելազօրքերու ջոկատ մը կը սպասէր։ Կառքը մտան թափօրը գնաց Հէրթլի կաճառը։ Քաղաքապետը հոն ուղերձ մը կարդաց։ Պ. Չէմպրլէն պատասխանեց թէ շատ բան տեսած էր իր կատարած 16,000 քիլոմէթր ուղեւորութեան միջոցին եւ կը յուսար որ բաւական բան սորված է։ Գաղթային նախարարը ըսաւ թէ Փօթորիկներու վաղեմի հրուանդանին անունը թէեւ փոխուած ու Բարեյոյսի գլուխ եղած է, սակայն հարաւային Ափրիկէի պատմութիւնը տակաւին փոթորկալից է։ Պ. Չէմպրլէն յարեց թէ երկու խոշոր իրեր կային դէմ առ դէմ. հոլանտականը՝ որ գերակշռութիւն կ'ուզէ եւ անգլիականը՝ որ քաղաքական հաւասարութեան կողմն է։ Խնդիրը, ըսաւ նախարարը, հիմա կարգադրուած է զէնքի զօրութեամբ։ Պ. Չէմպրլէն յոյս յայտնեց թէ այդ մեծ վէճը կարգադրուած է վերջնականապէս եւ թէ Հոլանտացիները հաւատարիմ հպատակներ պիտի ըլլան բրիտանական մեծ տէրութեան։ Պ. Չէմպրլէն Սաութէմբթընէն ճամբայ ելաւ մասնաւոր կառախումբով մը՝ որ դրօշներով զարդարուած էր։

Լոնտոն. — Պ. Չէմպրլէն Ուաթէրլոյի կայարանը ժամանեց կէսօրէն ետքը։ Ժողովուրդեան ահագին բազմութիւն մը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ։ Կայարանին մէջ ներկայ էին նաեւ նախարարապետ Պ. Պալֆուր եւ գրեթէ բոլոր նախարարները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նիքոլա կայսեր յայտարարութիւնը. — Աւստրիոյ–Հունգարիոյ լրագիրները. — Պերլինի լրագիրներուն ընթացքը։

Բեշտ, 13 մարտ.— Աւստրիոյ–Հունգարիոյ թերթերը, խօսելով Ռուսիոյ կայսեր յայտարարութեան վրայ, կ'ըսեն թէ այդ գիրը կարեւոր թուական մը կը կազմէ Ռուսիոյ ներքին զարգացման մէջ, բայց կարծիքները կը տարբերին այն կէտին վրայ թէ այդ թուականը քա՞յլ մըն է քաղաքական ու ընկերական դէպ ի աւելի գոհացուցիչ պայմաններ, թէ դէպ ի քաղաքական ու ընկերական յեղաշրջում մը։ Բեշթէր Լոյտ դիտել կու տայ թէ յայտագրին այն մասին մէջ որ կը վերաբերի կրօնական ներողամտութեան, ըսուած չէ թէ քաղաքական ներողամտութիւնը գործադրելի պիտի ըլլա՞յ նաեւ ոչ–օրթոտոքս կրօնքներու պատկանողներուն։ Այն պատուէրը, որով քահանաներուն եւ թաղապետական իշխանութեանց կը հրամայուի ձեռք ձեռքի աշխատիլ, այդ մասին տարակուսելի կէտ մը չի թողուր։

Պերլին.—Գերման լրագիրները որոնք երէկ մեծապէս կը գովէին Նիքոլա Բ.ի յայտարարութիւնը, հիմա այնքան եռանդով չեն խօսիր անոր վրայ։ Ֆոսը կ'ըսէ թէ այդ գիրը եթէ մօտէն քննուի, յայտնի կ'ըլլայ որ Նիքոլա Բ. միայն ցոյց տուած է այն խնդիրները որոնց համար կարելի է բարենորոգումներ ընել։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Պապին ընտանիքը.—Հացկերոյթ մը.—Գերմանիոյ կայսեր ուղեւորութիւնը։

Հռոմ, 14 մարտ. — Լէոն ԺԳ. Պապը Բալատծինայի մէջ, Վատիկանի պարտէզներուն մէջտեղը, սեղան մը տուաւ իր ընտանիքին անդամներուն։ Սեղանի մը չուրջ հաւաքուած էին իր բոլոր եղբօրորդիները, եղբօրաղջիկները եւ անոնց զաւակները։ Վատիկանի էթիքէթին համաձայն, Պապը ներկայ չգտնուեցաւ սեղանին, բայց հացկերոյթէն ետքը իր մասնաւոր յարկին մէջ ընդունեց զանոնք, ամէնուն հետ խօսեցաւ եւ յիշեց իր երիտասարդութեան օրերը Քարբինեթօյի մէջ։

—Գերման կառավարութիւնը ծանուցեց Վատիկանի թէ Վիլհէլմ կայսրը, Հռոմ այցելելուն առթիւ, մայիս 2, պատուանշաններ եւ նուէրներ պիտի տայ Վատիկանի աւագանիին։ Գերմանիոյ կայսրը, այդ ուղեւորութեան առթիւ, պիտի աշխատի գերման կարտինալութիւն մը հաստատել. նաեւ ոյժ պիտի տայ աւստրօ-հունգարական երկու կարտինալներու հաստատման։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ռիփթէքեր Ռայթի անհետացումը.—Թէ ի՛նչպէս հեռացած է.—Լէտի Կրէնվիլ Կորտոնի փախուստը։

Լոնտոն, 13 մարտ.—Սեղանաւոր Ռիփթէքեր Ռայթի եւ Լէտի Կրէնվիլ Կորտոնի փախուստը տակաւին կը զբաղեցնէ Անգլիոյ հանրային կարծիքը։ Երկու դէպքերն ալ արդէն իրարու կը նմանին։ Կ'երեւայ թէ սեղանաւորը մարտ 4ին Սաութէմթընի մէջ նստեր է զբօսանաւ մը, որ խորհրդաւոր կերպով պատրաստուած էր։ Միրանտա, այդ է զբօսանաւին անունը, կը վերաբերի Պ. Ֆորպս Լէյթի։ Տէյլի Էքսբրէս որ այս իրողութիւնը կը պատմէ, կ'ըսէ թէ զբօսանաւին պէտքը վերջերս փոխուեր է։ Իրողութիւնը այն է որ Պ. Ռիփթէքեր Ռայթ մարտ 4ին մեկներ է Սաութէմթընի մէջ եւ թէ Միրանտա նոյն օրը Աղեքսանդրիա ուղեւորեր է։

—Նաւաձիգ շոգենաւ մը, ինչպէս կը յիշուի, անցեալ կիրակի Տէօնքերք տարած էր կին մը, որ կը կարծուի թէ Լէտի Կրէնվիլ Կորտոնն է, եւ երկու տղաք որոնց մէկը փոքր աղջիկը՝ Սէսիլ Կորտոն ըլլալ կ'ենթադրուի։ Այդ շոգենաւին նաւապետը, տեսակցութեան մը պահուն, մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեր է նոյն ուղեւորութեան վրայ։ Ծովը շատ ալեկոծուած էր եւ շոգենաւը չափազանց կը տատանէր։ Պ. Իրէք Կորտոն ու բարեկամները կ'ըսեն թէ նոյն աղջիկը, որ Պ. Կորտոնի զաւակը ըլլալ կ'ենթադրուի, կարելի է որ ուրիշ աղջիկ մըն է։ Սէսիլ Կորտոն փափկասուն ըլլալով, չի կարծուիր որ մայրը այնքան տաժանելի ուղեւորութիւն մը կատարել տայ անոր։ Այնպէս համոզուած են որ աղջիկը տակաւին Անգլիա կը գտնուի։ Ոստիկանութիւնը խստիւ կը հսկէ Լէտի Կորտոնի բնակարանին եւ ուրիշ տուներու վրայ, ուր կը կարծուի թէ պահուած ըլլայ աղջիկը։

ԷՐՆԷՍԹ ԼԸԿՈՒՎԷ

ՄԱՀ ԷՐՆԷՍԹ ԼԸԿՈՒՎԷԻ.—ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ.— ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ.— ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ։

Բարիզ, 14 մարտ.— Ֆրանսական Ակադեմիին ու լրագրութեան երիցագոյն անդամ Պ. Էրնէսթ Լըկուվէ մեռաւ ինըսուն վեց տարեկան հասակին մէջ, առանց հոգեւարքի ու հանդարտ քունի մը քաղցրութիւնը զգալով։ Վերջին անգամ մըն ալ կը հանգչի անոնց միջեւ, զորս սիրած է եւ որոնցմէ սիրուած է փոխադարձաբար, այն նահապետական սենեակին մէջ, ուր սովորութիւն ունէր քաշուելու իր հարիւրամեայ անցեալին յիշատակներուն եւ նշխարներուն ծոցը։ Որքան ալ կանխատեսուած ըլլար վախճանը կեանքի մը՝ որ երկարած էր կեանքի սովորական սահմաններէն անդին, Պ. Լըկուվէի մահը դառն ցաւ մը կը պատճառէ, կանխահաս մահու մը պէս։ Արդարեւ մտքի աշխատութիւններով ազնուացած եւ ջերմին գորովներով կազդուրուած ծերութիւն մը երկրորդ երիտասարդութեան մը կը նմանի։ Ինք գիտէր այդ բանը եւ հրապուրիչ պչրասիրութիւն մը ցոյց կու տար՝ իր տարիքը արհամարհելու մասին, որուն անհաւատալի թիւը կը հակասէր իր ժըպտուն կերպարանքին հետ, այսպէս զինքը ժողովրդական դարձնելով՝ ուրկէ միամիտ հաճոյք մը կը զգար։ Մարդ երբեմն մելամաղձոտ կ'ըլլայ յիսուն տարեկանին, նոյն իսկ քառասնամեայ եղած ատեն։ Բայց ինըսունըվեց տարեկանին մէջ՝ մարդ կը սկսի սիրել կեանքը այն համեմատութեամբ որով զայն վայելած է։ Կ'երեւայ թէ մահը մեզ կը մոռնայ, աշուններու եւ ձմեռներու դարձած ճամբուն վրայ։ Մարդ չի խորհիր թէ անիկա կրնայ մեզ յանկարծակի բերել՝ գարնան առաջին գաղջութեան ատեն, այն ատեն երբ ծիլերը կը բողբոջին ու ամէն կողմ կը պոռթկայ ապրելու բերկրանքը, իբր թէ նոր կեանքը շատ զօրաւոր գար երկար ատեն պայքարած սրտերու համար։ Ինըսունըվեց տարեկանին՝ մարդ կը վարժուի օրուան լոյսը վայելելու փափագը զգալ, երկարաձիգ սովորութեան մը համաձայն։ Այդպիսի մէկը թերեւս կը կարծէ թէ արեգակը չպիտի թերանայ իր ամենօրեայ ժամադրութեան մէջ։ Այնքան անգամ տեսած է եղանակներու իրարու յաջորդելը առանց խոչընդոտի որ մարդ երեւութապէս կը տարակուսի այն օրէնքին վրայ, որ չուզեր մարդկային ուժերուն անսպառ ըլլալը, նոյն իսկ եթէ անոնք նուիրուած ըլլան բարիքի։ Բնութեան յաւիտենական վերանորոգման մէջ՝ մահը կը պահանջէ մարդկութեան կոտորածը։ Այսպէս, մարդ իր չուրջը կը տեսնէ տեսակ մը ապահովութիւն որ պատրողական է։ Ահա ինչու համար բարի մեծ հօր մը, յարգուած պապի մը մահը մեծ վիշտ կը պատճառէ։ Երկար ատենէ ի վեր՝ Պ. Լըկուվէ, անդրանկութեան իրաւունքով՝ զոր առանց դժուարութեան ու բռնաւորութեան ի գործ կը դնէր իր ժամանակակիցներուն վրայ, կրցած էր երէցի եւ հանճարի իր ազդեցութիւնը տարածել այն մտերմական շրջանակէն դուրս, ուր կը կեդրոնանային իր ամէնէն սիրելի գործերը, եւ ուր կը զգար իր վերաբերելը իր թոռներուն մէջ, որոնց զարդն էր ինք եւ իր արդար փառասիրութիւնը կը ձեւացնէին։ Միջին տարիք ունեցողներուն համար՝—նոր սերունդներուն համար մանաւանդ—անոր ասպարէզին առաջին մասը կը մխրճէր վերջին դարերու խորութեանց մէջ։ Առաջին կայսրութեան օրով ծնած էր, Իէնայի պատերազմին տարին։ Իր հայրը գրականութեամբ պարապիլ սկըսած էր 1879ի դէպքերէն առաջ եւ բանավէճեր ունեցած էր Հարբ քննադատին հետ։ Ակադեմիին մէջ յաջորդած էր բարի Պ. Անսըլոյի։ Էրնէսթ Լըկուվէի նրբամիտ եւ յուզմնալից կատակերգութիւնները թէեւ չեն հնցած բնաւ եւ պատուով արձանագրուած են Քոմէտի–Ֆրանսէզի ըէփէրթուարին մէջ, բայց թատերական հեղինակը իր մէջ տեղի տուած էր շատ գնահատուած հրապարակախօսի մը, պատուական բրոֆէսէօրի մը թըրթռուն եւ հրահանգիչ վիպագրի մը։ Լըկուվէ վարչական ո եւ է պաշտօն չէ վարած, եւ ծայրայեղ համեստութեամբ մը, չէ ընդունած ծերակուտականի պաշտօնը՝ զոր իրեն կ'առաջարկէր Ծերակոյտը։ Սակայն, հանրավարական կրթութեան կազմակերպիչը, Ժիւլ Ֆէրրի, զայն մասնակից ընել տուաւ դպրոցական նոր դրութեան։ Ժիւլ Ֆէրրի թաղումին այդ մարդուն մէջ տեսած էր ուսուցման մարդ մը, կատարեալ կրթիչ մը՝ որ իր գրած տողերէն եւ ոչ մէկը պիտի քաշուէր կարդալու իր զաւակներուն առջեւ։ Ժիւլ Ֆէրրի անոր յանձնեց Սէվրի բարձրագոյն վարժապետանոցին ուսուցչապետութեան պաշտօնը։ Պ. Լըկուվէ, որ երեսուներեք տարի առաջ, ազատ դասախօսութիւն ընելու արտօնուած էր Քօլէժ տը Ֆրանսի մէջ, կիներու բարոյական պատմութեան վրայ, Սէվրի մանկամարդ աղջիկներուն համար եղաւ ուսմանց եւ խղճի առաջնորդ մը, որուն յիշատակը չէ ջնջուած դեռ։ Այդ շրջանին յիշատակները պատմած է վերջին աշխատութիւն, վերջին յիշատակներ անուն գրքին մէջ։ Սակայն վերջին աշխատութիւնը չեղաւ անիկա, քանի որ դեռ քանի մը շաբաթ առաջ Լա Ֆոնթէնի վրայ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակեց Թանի մէջ։

—Պ. Էրնէսթ Լըկուվէ կուրծքի հիւանդութենէ մեռաւ, որուն ենթակայ եղած էր ատենէ մը ի վեր։ Սակայն Պ. Լըկուվէ իր սովորութիւնները չէր փոխած, եւ երբեք առտու իսկ սուսերամարտութեան դասը կ'առնէր։ Կէս օրին երբ տուն վերադարձաւ, քիչ մը ծանրութիւն զգաց մարմնոյն մէջ. բժիշկ մը կանչուեցաւ, որ երկիւղալի գտաւ անոր վիճակը։ Գիշերը այդ ծանրութիւնը չեչտուեցաւ, եւ ժամը մէկին, Պ. Լըկուվէ գաւաթ մը թէյ խմեց։ Յետոյ մեղմիւ աւանդեց իր հոգին. զինքը շրջապատողները չնշմարեցին իր մահուան վայրկեանը։ Առաւօտ ժամը հինգին միայն հաստատեցին անոր մահը։ Պ. Լըկուվէ, վերջին տարիները, յաճախ կ'ըսէր. «Մահուընէ չեմ վախնար։ Հոն առաջնորդող ճամբէն է որ կը վախնամ։» Լըկուվէ այդ ճամբէն անցաւ, առանց գիտնալու։

Կենսագրական նօթեր.— Պ. Էրնէսթ Լըկուվէ 1807 փետր. 15ին ծնած, կիներու արժանիքի հեղինակին որդին էր։ 1827ին մուտ գործեց գրական ասպարէզին մէջ, Տպագրական գիւտը անուն եղանակութեամբ, որ պսակուեցաւ ֆրանսական Ակադեմիէն։ Իր համբաւը ամէնէն աւելի կը պարտի իր թատերական գործերուն, Պ. Սքրիպի աշխատակցեցաւ եւ տրտագրեց Ադրիէնն Լըքուվրէօր, Պատայլ տը տամ, Լը Քոնթ տը լա ռէն տը Նավար։ Մէտէն գրեց օրիորդ Ռաշէլի համար, նշանաւոր ողբերգակ (1856)։ Իր թատերական գործերուն ամբողջական հրատարակութիւնը եղաւ 1890ին, երեք հատորներու մէջ ամփոփուած։ Ասոնցմէ զատ՝ Պ. Լըկուվէ հրատարակեց արտասանութեան եւ ընթերցման արուեստին վրայ գրուած ուսումնասիրութիւններ, ինչպէս նաեւ մէկ քանի հրապարակախօսութիւններ։ 1881ին ուսուցչապետ անուանուեցաւ Սէվրի աղջկանց վարժապետանոցին, ինչպէս նաեւ հանրային կրթութեան ընդհանուր քննիչ։ 1845էն ստացաւ Պատուոյ Լեգէոնի պատուանշանը եւ վերջին տարիներս ալ՝ անոր սպայութեան աստիճանը։ Պ. Էրնէսթ Լըկուվէ մէկ աղջիկ մը կը ձգէ, որ ամուսնացած՝ երեք զաւակներու տէր է։ Հանգուցեալին յայտնած փափագին համաձայն, մահագդ չպիտի հրատարակուի, ո եւ է բանախօսութիւն չպիտի արտասանուի եւ ո եւ է պատուիրակութիւն ներկայ չպիտի ըլլայ իր յուղարկաւորութեան։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Ուլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Հանրային Պարտքի վարչութեան Գոնեայի տնօրէն Մէհմէտ Շեմսէտտին պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Պէրլինի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Մէհմէտ Ֆուատ պէյի։

—Կայս. Պալատան թարգմանիչներէն Լէվիս Սապունճը էֆ. միանգամայն անդամ կարգուեցաւ կրթական նախարարութեան ժողովին։

—Իֆթիխարի ականակուռ պատուանշան նուիրուեցաւ Յունաստանի վեհ. թագաւորին։ Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան շնորհուեցաւ Յունաստանի նախարարապետ Պ. Տէլեանիսի։ Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ կայս. թիկնապահ եւ զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամ ֆէրիգ Բահմի փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. թիկնապահ եւ հեծելազօրքերու գնդապետ Թեվֆիք պէյի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Յունաստանի նախարարապետին եղբօրաղջկան՝ Օր. Էլէն Տէլեանիսի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ նախարարապետ Պ. Տանէվ, կ'ըսէ Մալիմար. Բարիզի Ժուռնալ լրագրին թղթակցին հետ տեսակցելով հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրեր է.— «Պուլկար իշխանապետութիւնը ամէն միջոց ձեռք կ'առնէ միշտ հաւատարիմ գըտնուելու համար իր գերիշխան Պետութեան՝ օսմ. կառավարութեան։ Սահմանագլուխին վրայ խիստ միջոցներ ձեռք առնուած են, որպէս զի ապստամբներու արարքները արգիլուին։ Պուլկարիա շատ լաւ գիտէ թէ իր նիւթական ու բարոյական գոյութեան պահպանումը խաղաղութեան շարունակութենէն կախում ունի։ Ատոր համար է որ խոհական ընթացք մը կը հետեւի։»

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Սէրվէթ, պուլկար կառավարութիւնը Յունաստան ղրկեր է լուսանկարները այն ապստամբներու՝ որոնք հելլենական հողը ապաստանած են, եւ որոնք ձերբակալուելնուն պէս պիտի արտաքսուին։

—Ռիլոյի մէջ ալ պուլկար խռովարարներ ձերբակալուելով Տանիցա ղրկուեր են։

ՄԻՍ ՍԹՈՆ. — Թուրք լրագիրները

հետեւեալ հեռագիրը կ'արտատպէն որ վիէննայէն ուղղուած է մարտ 16 թուականով․

«Քորէսփոնտանս տը Վիէն» լրագիրը կ'ըսէ թէ Միս Սթոն անուն ամերիկացի կինը պուլկար աւազակներուն կողմէ է որ լեռը տարուած էր՝ փրկանք ստանալու նպատակով, եւ թէ աւազակներու պետերէն Սանտովը ու Չոնչէվը պէտք է խստիւ պատժել։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ․ — Հագիգաթ հետեւեալը կ'արտատպէ Քէօլնիշէ Ցայթունկէն․ — «Կայս․ Իրատէով Ռումէլիի նահանգաց համար որոշուած բարեկարգական միջոցներու կէտ առ կէտ գործադրութեանը մեծ եռանդով կ'աշխատին օսմ․ բոլոր պաշտօնեաները եւ ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա։ Այդ կերպով քիչ ժամանակի մէջ նոյն որոշումները շատ մը բարւոք արդիւնքներ ունեցած են։ Այդ պարագան հաստատուած է թէ՛ նոյն նահանգները բնակող կարգ մը անձերու կողմէ եւ թէ օտար հիւպատոսներու տուած տեղեկութիւններէն։ Ամէն կողմ լաւ տպաւորութիւն առաջ բերած է այն պարագան թէ այսչափ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ այդքան կարեւոր արդիւնքներ տեսնուած են նոյն միջոցներէն։»

—Հագիգաթ նաեւ հետեւեալը կը գրէ․ —«Լորտերու ժողովին մարտ 13ի (Ն․Տ․) նիստին մէջ, առաջնակարգ անդամներէն Լորտ Լէվթոն, Ռումէլիի նահանգաց մէջ կայս․ Իրատէի մը համաձայն գործադրուող բարեկարգական նոր միջոցներուն վրայ խօսելով, յայտարարեր է որ օսմանեան կայսերական կառավարութիւնը նոյն նահանգաց իսլամ ու ոչ-իսլամ բոլոր ժողովրդեան երջանկութեանը ու անդորրութեանը կ'աշխատի, թէ ատոր համար ամբողջ քաղաքակրթեալ աշխարհը երախտագէտ է եւ թէ Պուլկարիա պէտք է խիստ միջոցներ ձեռք առնէ, նուաճելու եւ ընկճելու պուլկար աւազակները որոնք հանրային արդարութիւնը խանգարելու կը համարձակին։

—Կ․ Պոլսոյ ոստիկանութեան քննիչներէն Սայիտ պէյ Գոսովայի նահանգին ոստիկանապետ կարգուած ըլլալով, առջի իրիկունը իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Կ․ Պոլսէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ, կ'ըսէ Սէրվէթ, ընդհանուր ներումէն օգտուող հազար բանտարկեալներ արձակուեր են, որոնց 400ը՝ Պուլկար եւ 600ը՝ բնիկ Օթմանցի։

—Սէլանիկէն կը հեռագրեն թէ նահանգին մէջ երկաթուղիին անցած տեղերուն վրայ վեց նոր զօրանոցներ պիտի կառուցուին։

—Մանաստըրէն առնուած հեռագրի մը նայելով, նահանգին ոստիկաններու կազմակերպութեան գործը աւարտելու վրայ է։ Քուցօ-Վալաքներէն հինգ հոգի ոստիկան գրուած են, որոնց մէկը՝ իբրեւ երրորդ կարգի գոմիսէր․ Նաեւ ոստիկան-զինուորներու համար ալ Քուցօ-Վալաքներէն վեց եւ հրեաներէն չորս հոգի ընդունուած են։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ Ա․ մասին (Գոնեայէն Էրէյլի) յատակագիծերը, քարտէզները եւ այլն երեք ամիսէն պիտի պատրաստուին եւ կայս․ կառավարութեան պիտի մատուցուին վաւերացուելու համար, ինչպէս կը տրամադրէ պայմանադրութիւնը։ Երեք խումբէ բաղկացած ճարտարագէտներ, նկարիչներ եւ այլն Գոնեա ուղեւորեցան։ Չորրորդ խումբն ալ այսօր ճամբայ պիտի ելլէ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ կնքուած առեւտրական առժամեայ պայմանադրութեան պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, բանակցութիւններ պիտի կատարուին՝ նոր մը կնքելու համար։ Մինչեւ որ այդ գործողութիւնը լրանայ, նախկին պայմանադրութիւնը պիտի գործադրուի։

Պ․ ԿՐԻԲԱՐԻՍ, Կ․ Պոլսոյ հելլենական նոր դեսպանը, քանի օրէն Կ․ Պոլիս պիտի ժամանէ։

Կ․ ՊՈԼՍՈՅ բարեզարդութեանը համար կազմուած յանձնաժողովը գործի ձեռնարկած է։ Անցեալ օր եւ երեքշաբթի այցելեց Կ․ Պոլսոյ զանազան թաղերը։ Էտիրնէ Գաբուի դուրսէն մինչեւ Եէտի Գուլէ տանող ճամբան նորէն կը սալարկուի։ Յանձնաժողովը նաեւ ուրիշ հանրօգուտ որոշումներ ալ տուած է։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն, քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնաժողովին անդամ Քոնսթանթէն Գարաթէօտորի էֆ․էն զատ, հանրօգուտ գործերու ժողովին անդամ Մէհմէտ Խուլուսի պէյ, քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ Պէքիր Բեամի պէյ, թաղապետութեան Զ․ շրջանակին հաշուակալ Ֆէվզի էֆ․ եւ թաղապետութեան Բ․ շրջանակին հաշուակալ Սատըգ պէյ ու առաջին ճարտարագէտը։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ կուսակալ Հաֆըզ Մէհմէտ փաշա, որ քանի մը շաբաթէ ի վեր թոքատապէ կը տառապէր, կատարելապէս առողջացեր է։

ՍՂԵՐՏԻ Քաղդէացիներու արքեպիսկոպոս անուանուեցաւ Տ․ Ատտայ Սլիվա։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ դեսպանատան զինուորական կցորդ Պարոն Ֆոն Կիզլ Ֆոն Կիզլինկէն գնդապետը որ Սոֆիա կը գտնուի, քանի մը օր ալ հոն պիտի մնայ։

ՄԱԼԿԱՐԱՅԷՆ կը գրեն թէ ելմտական վերջացող տարւոյն մէջ 773,000 ղրուշի տուրք հաւաքուած է։ Գաւառակին ամբողջ տուրքերուն գումարն է 841,556 ղրուշ։ Կատարուած գանձումը հարիւրին 92 համեմատութեամբ է։ 85,000 ղրուշ ալ յետնեալ տուրքերէն գանձուած է։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղիներու ընկերութեան 9րդ շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար եղած է՝ Հայտար-Փաշա-Էնկիւրիի գիծ 578 քիլոմէթր) 7,970 ֆր․ անցեալ տարին 5,706 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 4,026։ Էսկիշէհիր-Գոնեայի գիծ (445 քիլոմէթր) 3,926 ֆր․ անցեալ տարին 2,895 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 1,665։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը հեռագրեն թէ հիւսար հեծելազօրքին համար Այտընի նահանգէն հարիւր երեք ձիեր գնուելով երեքշաբթի օրը ճամբայ հանուեր են դէպ ի Կ․ Պոլիս։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ․— Պրուսայէն կը գրեն թէ ուրբաթ օրը Պիւրհանիէի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

—Սկիւպէն կը հեռագրեն թէ շաբաթ օրը Գոչանա ու Գարտօվան գաւառակներուն մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, բայց վնասակար հետեւանք մը չէ ունեցեր։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՍԱԿԱՑՈՅՑԵՐԸ․— Մաքսային վերատեսչութիւնը, նկատելով որ Յունաստանի ու Սերպիոյ ապրանքներուն վերաբերեալ մաքսային տարբերական սակացոյցին գործադրութեան յետաձգման պայմանաժամը աւարտած է, այդ մասին Բ․ Դուռնէն հրահանգ խնդրած էր։ Բ․ Դուռը պատասխանեց թէ նոյն առթիւ տրուած որոշումը պիտի հաղորդուի եւ թէ պէտք է նախորդ գործառնութիւնները շարունակել։

ՆՈՐ ԴՐԱՄ․— Կայս․ Իրատէ մը հրամայեց որ Մուհարրէմի առթիւ, ըստ սովորութեան, արքունի Փօղերանոցին մէջ տասը հազար ոսկինոց՝ ոսկի եւ հարիւր հազար ղրուշնոց ալ արծաթ դրամներ պատրաստուին։

ԹԻՖՈՅԻ ՆՈՐ ՇԻՃԱԴԵՂ ՄԸ․— Լոնտոնի առողջապահական կաճառին անօրէն տոքթ․ Մաք Ֆէտէն նոր շիճադեղ մը գտեր է թիֆոյի դէմ։ Այդ շիճադեղը եթէ մորթի տակէ ներարկուի, թէ՛ իբրեւ բուժող եւ թէ իբրեւ պահպանող ազդեցութիւն մը կը գործէ։ Տոքթ․ Մաք Ֆէտէն գոհացուցիչ արդիւնքներ ձեռք բերած է անասուններու վրայ կատարած փորձերէն։

ՇՈԹԵՆՍԱՒԻ ՆՈՒԱՃՈՒՐԴ․— Մաքսային Խորհուրդը երէկ ալ շարունակեց նոյն վերատեսչութեան պէտք ունեցած երկու շոգենաւերու նուաճուրդը․ Նորէն հարիւրին հինգ զեղչ եղաւ, բայց Խորհուրդին նախագահ Սիւբէյհա պէյ քննութիւն կատարեց եւ տեսաւ թէ առաջարկուած գիները շոգենաւերուն արժէքէն շատ վեր են, որով վերջնական որոշում չտրուեցաւ։ Գործարանի ներկայացուցիչներուն ծանուցուեցաւ որ շաբաթ օրը վերստին ներկայանան, հարիւրին հինգ զեղչը շարունակելու համար։

ՊԷՐԼԻՆ գտնուող սպայակոյտի տասնեակ սպաներ, իրենց ուսման շրջանը աւարտած ըլլալով, կայս․ Իրատէ մը հրամայեց որ Կ․ Պոլիս դառնան։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը նկատելով որ արտածմանց սակացոյցը Պարսկաստանի հետ վերաբերութիւն մը չունի, հեռագրեց Էրզրումի ու Պաղտատի մաքսատանց որ Պարսկաստան ղրկուելիք ապրանքներէն արժէքին համաձայն մաքս առնուի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ, Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս․ Պատրիարքին։

ԳԵՐՄԱՆԱՅԻ առեւտրական խորհրդականի տիտղոս ունեցող Պ․ Պոսէն եւ տոքթ․ Տրաէման մօտերս Իսքէնտէրունէն պիտի ժամանեն՝ Հալէպի, Պաղտատի, Պասրայի ու Մուսուլի կողմերը ուսումնասիրական պտոյտ մը կատարելու համար։ Դեսպանատունը խնդրեց Բ․ Դուռնէն որ հարկ եղած դիւրութիւնները ընծայուին անոնց։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ․ Զինովիէվ, երէկ, Ֆէնէր երթալով այցելութիւն տուաւ Յունաց Ս․ Պատրիարքին։

ՀԱԼԷՊԻ նահանգին ճարտարագէտի քօնտրօլէօր անուանուեցաւ Յուսուֆ Աղչէհրեան էֆ․։ Շքոտրայի նահանգին ճարտարագէտի քօնտրօլէօր անուանուեցաւ Միսաք էֆ․ Դավաֆեան։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ կը հեռագրեն թէ նահանգին մէքթուպճի Րէուֆ պէյ որ հիւանդ էր, մեռեր է։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին յանձնաժողովը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ գաւառներէն Եվգաֆի նախարարութեան ղրկուած աղերսագիրներն ալ ենթակայ են Հիճազի երկաթուղիին ի նպաստ հաստատուած դրոշմաթուղթին։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ նախկին դատարանին անդամ Հաճի Աբրահամ էֆ․ կ'ըսէ Սապահ, պաշտօնանկ եղած եւ անոր յաջորդ կարգուած է Փափազեան Պետրոս էֆ․։

ՈՒՆԳԱՊԱՆԻ կամուրջը նորոգելու համար Հայտար Փաշայի քարափը շինող Պ․ Վոլար ծրագիր մը ներկայացուց ծովային նախարարութեան, առաջարկելով որ բացուող ու գոցուող մէջտեղի մասը երկաթէ ըլլայ, իսկ միւս մասերը՝ քարէ։ Այդ ծրագիրը կը քննուի ծովային սպայակոյտին կողմէ։

ԱՓԻՈՆԻ բերքը, այս տարի, շատ վնասուած է։ Զինեհալէն ետքը միայն կարելի պիտի ըլլայ հաստատել վնասին քանակութիւնը։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ․— Փետր․ 24էն մարտ 2 Կ․ Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն 295, որոնց 5ը՝ Թիֆոյէ, 2ը՝ կեղծմաշկէ, 1ը՝ կարմրախտէ, 42ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները՝ զանազան ախտերէ։

ԼՈՅՏԻ Քասաբոք շոգենաւը որ Փաթսայի առջեւ խրած էր, առջի առտուն ազատուեցաւ։ Բացուած ծակը գոցուելէ ետքը Մինոս պիտի տարուի, առժամեայ նորոգութիւնները կատարելու։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐԿԸ

Անգլօ-ամերիկեան խումբը այս շաբթու կը մեկնի մայրաքաղաքէս եւ վերջին ներկայացումներն են որ կու տայ։ Խումբը, իր մեկնումին առթիւ, փայլուն ներկայացում մը պիտի տայ Սիրքին տնօրէն Պ․ Ռամիրէզի ի նպաստ, որ իր ձեռքէն եկած ամէն գոհողութիւն կ'ընէ, թատերասէրներու ճաշակին գոհացում տալու համար։ Այս նպաստի ներկայացումը ուրբաթ իրիկուան տեղի պիտի ունենայ, ամբողջ խումբին մասնակցութեամբ։ Ցայտագիրը շատ ճոխ է։ Զարսքի եղբայրները իրենց հրաշալի փորձերը պիտի կատարեն հեծելանիւով։ Սքալա մինիաթիւրը պիտի ներկայացուի, բարիզեան նորութիւն մը, որ շատ յաջողութիւն գտած է։ Ամերիկեան սինէմաթօկրաֆը նոր տեսարաններ ցոյց պիտի տայ։ Օր․ Պրէվալ, Ֆրանքեւսպանեօլ բանաստեղծութիւն մը պիտի կարդայ, որով յանուն Պ․ Ռամիրէզի շնորհակալութիւն պիտի յայտնէ հասարակութեան։ Շատ մը անակնկալներ վերապահուած են։ Անշուշտ թատերասէրները պիտի փութան ներկայ գտնուիլ այս ներկայացման, որ կը խոստանայ փայլուն ըլլալ, մանաւանդ որ անիկա սարքուած է ի նպաստ Պ․ Ռամիրէզի։ 1—3

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս․ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ
Ի ՄԵՐՍԻՆ

(ՀԵՌԱԳԻՐ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

ՄԵՐՍԻՆ, 4/17 Մարտ․
(Երեքշաբթի)

«Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Ամեն․ Տ․ Տ․ Սահակ Սրբազան՝ ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի եկեղեցական պատուիրակ Տ․ Մովսէս եպիսկ․ Կէօմրիւկճեանի եւ աշխարհական պատուիրակ Յարութիւն էֆ․ Դարամանեանի, ինչպէս նաեւ Ատանայէն ու Սիսէն ղրկուած հրաւիրակներուն՝ այս առաւօտ ժամը 2ին հոս ժամանեց։

«Անհամար բազմութիւն ընդառաջ գնաց Ն․ Ամենապատուութեան։

«Կայսերական կառավարութեան կողմէ մեծ պատիւներ ընծայուեցան։

«Այսօր մասնաւոր կառախումբով Ս․ Կաթողիկոսը Ատանա կ'ուղեւորի, իրեն ընկերացող պատգամաւորութեան հետ»։

Պ․ ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ

ՔԱՂԱՔ․ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐԻՆ ԱՆՈՒԱՆՈՒՄԸ

Քաղաքական ժողովի նիստը տեղի ունեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ Ս․ Պատրիարքին նախագահութեամբ եւ ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ․ Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Վսեմ․ Գաբրիէլ էֆ․ Նորատունկեան, Զարեհ էֆ․ Տիլպէր, Գրիգոր էֆ․ Խորրեան, Գրիգոր էֆ․ Գարակէօզեան, Միհրան էֆ․ Սէթեան, Մկրտիչ էֆ․ Ասատեան, Սեպուհ էֆ․ Տէմիրճիպաշեան եւ Տիգրան էֆ․ Տէր-Ներսէսեան։ Ժողովը առանձին խորհրդակցեցաւ եւ դիւանապետները ներկայ չգտնուեցան։

Ժողովը նկատողութեան առաւ առաջին գործակատարութեան պաշտօնին համար ներկայացող երեսունեօթը ընտրելիներու խնդրագիրները եւ անոնց մասին տեղեկութիւններ ստացաւ։ Ժողովը անոնց վերաբերեալ գրութիւնները քննելէ վերջ, միաձայնութեամբ ընտրեց Կալացի փոխ-հիւպատոս **ՖԷՍՃԵԱՆ ԱՐԻՍ ԷՖԷՆՏԻՆ**, իսկ Բ․ գործակատարի ընտրութիւնը յառաջիկային վերապահուեցաւ, թէեւ նկատողութեան առնուեցան այս մասին եկած գրութիւնները։ Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ կեդրոնական ելմտացոյցի, կեդրոնական սնտուկի, Գարակէօզեան որբանոցի եւ յարաբերական խնդիրներով։

Բերմաստէն կը գրեն մեզ մարտ 2 թուով․— «Վերջացող ամիսը Բերմաստի հայ համայնքին համար շատ տխուր էր։ Հազիւ հայ մոռցուած կրօնականի մը մահը, որ միշտ պատուաբեր եղած էր իր պատկանած հասարակութեան, միեւնոյն ատեն յարգուած կառավարական շրջանակներէն, ահա երկրորդ մըն ալ պատահեցաւ, այն է Մջիկեան գերդաստանի ներկայացուցիչ Յակոբջան աղա Մջիկեանի մահը։ Առաջինը իր կրօնականի ազդեցիկ դիրքով, իսկ երկրորդը աշխարհական ազնուականի ազդեցութեամբ, երկուքն ալ իրենց օգտակար ծառայութիւններով յարգուած էին ժողովրդեան ամէն դասակարգէն։ Յակոբջան աղայի մահը անակնկալ մը եղաւ սակայն․ քանի մը օրուան մէջ մահը զգետնեց զանի։ Ամէն ոք անոր սգակիր դագաղին առջեւ ողբաց։ Սա այնպիսի դէմք մըն էր՝ որուն նկատմամբ համակրանք կը զգար ամէն ոք։ Հանգուցեալը իր կեանքի մեծագոյն մասը նուիրած էր բարեգործութեան։ Հանգուցեալին եղբայրներէն Ճանիկ եւ Յարութիւն էֆէնտիները հրապարակի վրայ պատուաւոր դիրքեր գրաւած են, մէկը կառավարական շրջանակին մէջ իսկ միւսը առեւտրական ասպարէզին վրայ։ Հանգուցեալը թէեւ բարձրագոյն ուսում չէր առած, սակայն եւ այնպէս ուսումնասէր եւ կրօնասէր, միշտ գործօն դեր մը ունէր վիճակային շրջանակին եւ թէ կառավարական Վարչական ժողովի անդամակցութեան մէջ։ Հազիւ յիսուներորդ տարին թեւակոխած՝ իսպառ կը բաժնուէր իրեններէն․ մահուան պատճառը եղած է իւրէմի, ինչպէս ցոյց կու տայ բժշկական տեղեկագիրը, ախտ մը որ սկսած է Բերմաստի համար տեղական դառնալ։ Շատերը տեղական ջուրին կը վերագրեն այս հիւանդութիւնը․ տեղական հիւանդութիւն մը սկսած է դառնալ նաեւ ցնցղատապը, մանաւանդ ջերմը։ Թաղման արարողութիւնը մեծ շուքով տեղի ունեցաւ․ փակ մնացին Ազգ․ երկսեռ վարժարանները, Հոգաբարձութեան որոշմամբ։»

—Թիֆլիսի մէջ փետր․ 23ին վանքի Մայր տաճարին մէջ կէս օրէն յետոյ հոգեհանգիստ կատարուեր է, հանգուցեալ Աղեքսանդր Երիցեանին մահուան տարեդարձին առթիւ։ Այս մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնը կը հաղորդուի․— Աղեքսանդր Երիցեանի փափաքը իրականացած է․ Ս․ Էջմիածնին նուիրուեցաւ հանգուցեալի թանկագին գրադարանը եւ անցեալ երկուշաբթի ուղարկուեցաւ այնտեղ, 13 մեծ սնտուկ, աւելի քան 1600 կոնդակ, 5000 կտոր հազուագիւտ գրքեր, 1850 թուէն սկսած՝ հայ բոլոր պարբերական հրատարակութիւնները, 1858 թ․ հայ ներկայացումներու ծանուցումներ եւ հազար ու մէկ թղթեր, պատկերներ։ Մեսրոպ Վ․ Տէր Մովսէսեան ցուցակագրած է անձամբ այդ ամէնքը եւ ինքն ալ ճամբայ ելած է Մայր Աթոռ։ Երիցեանի մատենադարանը Ս․ Էջմիածնին նուիրողը Բագուաբնակ Ղարաբաղցի Պ․ Դաւիթ Բէկ Իւզպաշեանն է, որ վճարեց 8000 ր․ այդ գրադարանին եւ 15,000 ր․ ալ Ս․ Էջմիածնին տուաւ, յատուկ շէնք մը կառուցանելու համար իբր մատենադարան։ Ասկից զատ՝ այդ նուիրատուն, 30,000 ր․ ալ նուիրած է իր ծննդավայրը եղող Շուշի քաղաքին, այնտեղ իգական գիմնազիա բանալու համար։

—Կրօնական ժողովի երկու ատենապետները՝ Տ․ Գրիգորիս եւ Տ․ Վահրամ Արքեպիսկոպոսները, երէկ, Պատրիարքարան գացին, սակայն Տ․ Գաբրիէլ եպիսկոպոս եւ Խանճեան ու Շահպազեան Ա․ քահանաները հիւանդութեան պատճառաւ, ու Սեթեան Ա․ քահանայ Նիկոմիդիա գտնուելուն համար՝ չէին կրցած Պատրիարքարան գալ, հետեւաբար միայն Սանտալճեան Ա․ քահանայ եկած ըլլալով, ատենապետ Սրբազանները գիտել տուին որ երեք անդամներու ներկայութեան նիստ չկրնար գումարուիլ, ու Ս․ Պատրիարքին հետ տեսակցելէ յետոյ մեկնեցան։

—Ս․ Պատրիարքը ցաւակցական քարթ մը ղրկած է կայս․ Անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ․ Սագըզ Յովհաննէս էֆ․ի՝ անոր կողակցին մահուան առթիւ։ Այսօր, ի դիմաց Ս․ Պատրիարքին, հանգուցեալին յուղարկաւորութեան ներկայ պիտի գտնուի Բերայի քարոզիչ Տ․ Հմայեակ եպիսկոպոս։

—Բաբերդի համար Ս․ Միւռոն խնդրուած ըլլալով, նախընթաց օր Պոլսէն Վան մեկնող Տ․ Համազասպ վարդապետի յանձնուեցաւ։

—Պուրկազի Թաղ․ Խորհուրդի անդամներուն պաշտօնավարութիւնը լրացած ըլլալով, հաւաքաբար հրաժարեր, եւ օրինաւոր քուէարկութիւն կատարուելով, 7 անձեր անդամ ընտրուեր են․ սակայն ասոնք ալ հրաժարելով, հարկ դատուեր է նորէն քուէարկութիւն կատարել յունվար 26ին, եւ քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ, երեք անձեր ընտրուեր եւ չորս ալ համեմատականի մնացեր են։ Սակայն յետոյ խնդիր ծագելով ընտրութեան մասին եւ ընտրուողներն ալ հրաժարելով, Ծննդեան տօնին եկեղեցիին մատակարարութիւնը արդիւնաւոր չէ եղեր։ Արդ, Պատրիարքարան կը գրեն որ եթէ թաղային մարմին մը չհաստատուի՝ Զատկի տօնն ալ այս վիճակին մէջ պիտի անցնի․ ուստի հրահանգ եւ դարման կը խնդրեն։

—Պէօյիւքտէրէի Թաղեցիները հանրագրով մը տեղւոյն Թաղ․ Խորհուրդին դիմելով, յայտներ են թէ Պէօյիւքտէրէի եւ Սարըեար Եէնի Մահալլէի մէջ գտնուող աղքատ անձերը երբ կը հիւանդանան, դեղ եւ նպաստ չեն կրնար ընդունիլ, ինչպէս կ'ըլլայ ուրիշ թաղերու մէջ, եւ առաջարկեր են որ Աղքատախնամ մարմին մը կազմուի։ Թաղ․ Խորհուրդը այս խնդիրը Պատրիարքարանի ներկայացնելով, տնօրինութիւն մը խնդրեր է։

—Խարբերդի Պատր․ Փոխանորդ Տ․ Եղնիկ Վրդ․ Գալփագճեան, հեռագիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, յայտներ է թէ՛ տեղւոյն Գաւառ․ Ժողովը Առաջնորդական ընտրութիւն կատարած է․ հետեւաբար իրեն այլ եւս հոն մնալը աւելորդ է, եւ խնդրեր է որ Բաղէշի Առաջնորդութեան վերաբերեալ պաշտօնագրերն իրեն ղրկուին, որպէսզի իր պաշտօնատեղին ուղեւորի։

—Ռուսահայ ծանօթ երգիչ Պ․ Շահլամեանց, որ աւելի 10 տարի առաջ մայրաքաղաքս այցելած է, ջղային անդարմանելի տկարութեան մը մատնուեր է․ մարդ չի ճանչնար եւ երբ ճրագի լոյս տեսնէ, կը մոլեգնի։ Քրոջը քով՝ Գանձակ կը գտնուի խեղճ արուեստագէտը, որուն համար բժիշկները կ'ըսեն թէ կրնայ ապրիլ, բայց իր հիւանդութիւնը անբուժելի է։

—Սապահ կ'իմանայ թէ կայս․ Իրատէ մը հրամայուած է 1000 ղրուշի ամսաթոշակ յատկացնել Սիսի նախորդ կաթողիկոս Յովհաննէս եպիսկոպոսի, որ Պէյրութ կը բնակի հիմա։

Ս․ ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիկին Վիրժին Պ․ Կիւլպէնկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։ Գումար նախորդ ցուցակաց ղրշ․ 27,029, Տէր եւ Տիկին Խաչիկ խան Սարաճ ի Դավրէժ 324, Տէր եւ Տիկին Սերովբէ էֆ․ Ս․ Կիւլպէնկեան ի Տփղիս 324, Միհ․ Սինան էֆ․ Յ․ Պագալեան ի Սեբաստիա 300։ Գումար 27,977 ղրուշ։

Պօշնակեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ վաղամեռիկ ՕՐ․ ԵՒԳԻՆԷ ՊՕՇՆԱԿԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, եւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը յայտնեցին։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 17 մարտ․— Երեսփ․ ժողովը, այսօր, սկսաւ Հունգարիոյ հետ կնքուելիք պետական պայմանադրութեան եւ մաքսային սակացոյցին վերաբերեալ ծրագիրներուն առաջին ընթերցումը։

ՏՐԷԶՏԸ․ — Սաքսոնիոյ թագաւորը, պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուած յայտարարութեամբ մը, Կարտոնէ ուղեւորելէն առաջ, շնորհակալութիւն կը յայտնէ ժողովուրդին՝ իր գերդաստանին մէջ պատահած մեծ դժբաղդութեան առթիւ ցոյց տուած համակրութիւններուն համար։ Թագաւորը յոյս կը յայտնէ թէ նոյն առթիւ ժողովուրդին մէջ ծագած գրգռութեան պիտի յաջորդէ հանդարտութիւնը եւ վստահութիւնը։ Կը յարէ որ ցաւալի դէպքը առաջ եկած էր մի միայն անզուսպ մէկ կիրքէն կնոջ որ արդէն երկար ատենէ ի վեր գաղտնի կը մեղանչէր։

—Վիլհէլմ կայսրը կէսօրէն ետքը հոս հասաւ եւ կայարանին մէջ ջերմապէս ողջունուեցաւ Սաքսոնիոյ թագաւորին եւ իշխաններուն կողմէ։ Յետոյ կայսրը ու թագաւորը միասին պալատ գացին կառքով։ Վիլհէլմ Բ․ի ի պատիւ տրուած հացկերոյթին ատեն թագաւորը բաժակ պարպեց Գերմանիոյ կայսեր կենացը, շնորհակալութիւն յայտնելով անոր այցելութեան համար որ մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ իրեն։ Ըսաւ նաեւ որ այդ այցելութիւնը նոր ապացոյց մըն է այն բարեկամութեան եւ մտերմական զգացմանց՝ զորս Վիլհէլմ Բ․ կը տածէ Սաքսոնիոյ արքայական գերդաստանին նկատմամբ, մանաւանդ վերջին ծանր պարագաներուն առթիւ։ Վիլհէլմ Բ․ ալ բաժակ պարպեց Սաքսոնիոյ թագաւորին կենացը, շնորհակալութիւն յայտնելով եղած սիրալիր խօսքերուն եւ ընդունելութեանց համար։ Կայսրը յայտարարեց թէ մեծ համակրութիւն մը կը տածէ թագաւորին ու արքայական գերդաստանին նկատմամբ։ Վիլհէլմ Բ․ Պէրլին դարձաւ եւ Սաքսոնիոյ թագաւորն ալ Հարաւ ուղեւորեցաւ։

ԴԱՀԻՐԷ․— Գերմանիոյ գահաժառանգին վիճակը գոհացուցիչ է։ Էյթէլ իշխանը կատարելապէս ապաքինած է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ․— Ռուսիոյ ծովային նախարար Թիրթով ծովակալը մեռաւ կաթուածէ։

—Մայր կայսրուհին Քոբէնհակ ուղեւորեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ․— Անգլիոյ Երեսփ․ Ժողովին մէջ, նաւատորմին ելմտացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, ծովային նախարարութեան քարտուղար Սըր Արնոլտ Ֆորսթէր յայտարարեց թէ կառավարութիւնը տրամադիր է միւս տէրութեանց հետ դաշնադրութիւն մը կնքել՝ սպառազինութիւնները նուազեցնելու համար, բայց ըսաւ թէ Անգլիոյ չի վերաբերիր առաջին քայլը առնել այդ խնդրոյն մէջ։

ԱԹԷՆՔ․ — Օսմ․ կայս․ պատուիրակութիւնը հոս ժամանեց եւ հանդիսաւոր կերպով, գահոյից դահլիճին մէջ, Յունաստանի թագաւորին յանձնեց Իֆթիխարի ականակուռ պատուանշանը եւ գահաժառանգին ալ Իմթիազի պատուանշանը․ նաեւ Վեհ․ Սուլթանին ղրկած նուէրները։

—Յունաստանի թագաւորը ու թագուհին մարտ 28ին Քոբէնհակ պիտի ուղեւորին։

ՊԷԼԿՐԱՏ․ — Պէլկրատսքի Նովինէ կը հրատարակէ Բեզըխրապըլըկէն զեկոյց մը՝ որ վաւերական կ'երեւայ՝ ծանուցանող թէ սերպ կառավարութիւնը, քանի մը շաբաթ առաջ, խնդրած էր Ռուսիայէն որ հաճի տասը միլիոն փամփուշտ նուիրել Սերպիոյ՝ ունեցած Պէրտան հրացաններուն համար։ Լամստորֆ կոմսը, Նիքոլա Բ․ կայսեր մօտ ոյժ տուած ըլլալով այդ խնդրանքին, Ցարը շնորհած է խնդրուած փամփուշտները, գոհ ըլլալով Սերպիոյ ընթացքէն եւ համոզուած է թէ իր մտադրութեանց հակառակ բանի մը պիտի չգործածէ զանոնք։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՓԱՐԻԶ, 17 մարտ․— Երեսփ․ Ժողովը այսօր ալ շարունակեց կրօնական միաբանութեանց խնդրին վիճաբանութիւնը։ Պ․ Պիւիսոն աւարտեց իր ճառը՝ միաբանութեանց դէմ։ Պ․ տը Ռամէլ պատասխանեց։ Պ․ Ռապիէ ոյժ տուաւ իր տեղեկագրին եզրակացութեանց՝ խնդրուած արտօնութիւնները միահաղոյն մերժելու համար։

—Կ․ Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Պ․ Քոնսթանի քրոջ աղջկան՝ Օր․ Կարայի ամուսնութիւնը՝ վերաքննիչ ատեանի փաստաբան Պ․ Ասբլինոյի հետ, այսօր կատարուեցաւ Բարիզի մէջ։ Տիկին Քոնսթան ներկայ էր։ Ընտրեալ բազմութեան մը մէջ կը նշմարուէին քաղաքական նշանաւոր անձնաւորութիւններ եւ երեւելի փաստաբաններ։

—Տիկին Վալտէք-Ռուսօ, այսօր, բժշկական գործողութեան մը ենթարկուեցաւ։ Գործողութիւնը նպաստաւոր կերպով տեղի ունեցաւ։

ՏՐԷԶՏԸ․ — Սաքսոնիոյ թագաւորը պատգամագիր մը ուղղեց իր ժողովուրդին՝ շնորհակալութիւն յայտնելով ցոյց տրուած համակրութեանց համար, գայթակղական դէպքին առթիւ։

ԼՈՆՏՕՆ․— Շամռոք Գ․ նաւը որ Պ․ Լիբթընի կը վերաբերի եւ որ ամերիկեան բաժակի մրցումին պիտի մասնակցի, այսօր ծովը իջուցուեցաւ մեծ յաջողութեամբ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ․— Ապրիլ 10էն սկսեալ շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատուի Օտեսայի, Նաբոլիի ու Նիւ-Եորքի միջեւ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Սակարանի 15 օրուան հաշուեյարդարումը կատարուելով 1000 քոնսոլիտէի 2 1/2 ղրշ․ ռեբօռ եւ երկաթուղւոյ հատին 15 սնդմ․ տեբօռ որոշուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 4 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	33	37 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	33	37 1/2
Ամէնէն վար գին	»	33	30
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	125	87
Ամէնէն բարձր գին	»	125	87
Ամէնէն վար գին	»	124	62

ԲԱՑՈՒՄ 5 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	33	38 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	126	50
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Յօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Ցամ. Ապահ. Ընկ.		4	42
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	35
» ժուիսանս		1	85
» պարտամթուղթ		424	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		497	50
Թրանսվալ		145	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		267	—
Լավրիոն		93	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	40
« պարտամթուղթ «		527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք		110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմիգ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէճիտիէ	»	—	—
Ոսկի Եգիպտական	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ	91	56
Օսմանեան Թանզ սէռի Բ.	60	—
» » » Գ. բաց.	29	63
» » » Դ. գոց.	29	75
Օսմանեան Պանքա	14	25
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մոնոբօլ	44	50
Պուլկարական 1888	92	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	107	50
Տոմինիոն	105	—
Թրանսվալ	5	68
Այտինի երկաթուղի	18	81
Փոխանակագիր	25	37 3/4

ՓԱՐԻԶ, 17 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	50
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	30	67
» » » գոց.	»	30	77
» » » Բ.	»	61	80
» » » Գ.	»	33	20
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	610	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	130	75
Օսմ. Մաքսատուն	»	482	—
Օսմ. Ռէժի	»	379	—
Բրիօրիթէ Թիւթթ 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1121	—
Իտալական Ռանթ	»	102	60
Սպանիական արտաքին	»	92	07
Թրանսվալ	»	145	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
Դրամազեղչ	»	—	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 17 Մարտ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	29	95
Ռումէլի երկաթուղի	127	—

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐՍՃԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
([illegible])

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Հանր. Պարտքի Վարչ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ մարտ 1/14էն սկսեալ հարիւրին 1/ տոկոս պիտի արուի, օսմ. հանր. պարտքի քօնվէրսիոն եղած պարտաթուղթերուն 39 թիւ կտրոնին վրայէն: Վճարումները պիտի կատարուին մինչեւ յառաջիկայ 1/14 օգոստոս կտրոնին վրայ նշանակած քաղաքներու մէջ: Այդ Թուականէն յետոյ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի վճարուին:

7—7

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան եւ մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ գարշանքով կը խմեն եւ կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել: Ֆրանսայի բժշկական կաճառէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի եւ աննուխի, եղեւնի ու մանիշակի հոտ կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու: Ո՛չ խմելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը: Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ եւ փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի խլուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տըկարութեան եւ մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել Թոքախտին: Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է:

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Փիւչիւքեան դեղարանը: Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինօս եւ Պօնտիցիանոսի դեղի մթերանոցները եւ ամէն մեծ դեղարաններու մէջ:

796 42—52

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝	Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝	Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝	Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն:

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով:

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ: Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինոներ կու տայ:

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ:

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ:

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք: 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ առ հարիւր:

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ տէբոզիթօյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի:

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.: Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրոմեսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով:

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփերուն մէջ կը պահուին: Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխառութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ:

ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՏՊՈՒԻՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴՆԵՐ, ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐՆԵՐ, ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՆԵՐ,
ԱՅՑԱՔԱՐՏԵՐ, ՔԱՐԹ-ԱՍՏՐԷՄՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ
ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՏՊԱՐԱՆԸ
[illegible]

Ա Ն Ք Ռ Ը
Հիմնեալ 1858ին
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար	Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 168,000,000	Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԵՐ
Սթամպոլ Ապուս Էֆէնտի խան

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՐՍ. ՊԱՏԱՍՏԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
THE SINGER MANUFACTURING ie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղ մրցանակ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց:

Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:

Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13:

Սկիւտար Չարշը պօյը, Թիւ 120:

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ ուի տունը:

ՕՐԻԺԻՆԱԼ ԲԻԼԶՆԵՐՊԻՐ
ԿԷՆՈՍԷՆՇԱՖԹ - ՊՐԱՈՒԷՐԻ
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս գարեջուրը ամէն տեղ գնահատուած է իր ախորժելի համին եւ առողջապահիկ յատկութեանց համար: Առաջին անգամ ըլլալով, ուղղակի Կ. Պոլիս բերուած է Բիլզէնէն, ուր լեցուած են շիշերը: Միակ գործակալն է Տէմէթրաքոպուլօ Եղբարք եւ Ընկ.:

Շիշերուն գինն է

Ամբողջ շիշը			4	դրուշ
Կէս	»		3	»
Մէկ սնտուկ,	24	շիշով	92	»
»	» 48	»	180	»
»	» 72	»	192	»

44—52

ԳԱՐԱՃԻՎԷՐ ՍԱՆՃԸՍԸ
ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճըսը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստում այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ էր ներէ մարդը: Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ անկողին մէջ հանգիստ ընել, չարչարուելով վերմակը կը ճանկռտէ [illegible] կը թափէ ու կը հեծէ:

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով: Ֆրանսայի [illegible] բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկա պատրաստած դեղահատներ, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas [illegible] լեարդի հիւանդութեան [illegible] օրական վեց, [illegible] օրական երեք չորս [illegible] լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի [illegible] հիւանդութիւններ [illegible]

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պահճէ գաբու Փիւչիւքեան դեղարանը: Սուլթան Համամ Մէզիքի Լինօս և Պօնտիցիանոսի դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ:

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՓՈԽԱԴԱՐՁԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորութեան գումար՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին [illegible] Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի [illegible] 1901ին [illegible] Ֆր. 17,500,000.

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ [illegible] 3 տարի [illegible] 30 օր [illegible] 5 տարի [illegible] 5 առ 100 [illegible]

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 [illegible]

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. ՈՒ. ՀՈՒՓԹՈԼ ԵՒ ԸՆԿ.
[illegible]
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հաւեթոլ խան
Կայսերական փողոց, Վէթալիս խան
Ղալաթիա

PAPIER FAYARD ET BLAYN
Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք եւն: Անհամեմատ դեղ [illegible] եւ կոշտի համար:
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը):

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, [illegible]

Գործակալ. Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հ[illegible] փողոց Օսմ. նախկին [illegible] դէմը:

Գեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զասօխ
Մարթունէնքլեան Զարզըր խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի:

194

ՅՈՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն
Հաստատեալ ի Փարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն Ֆրանք	
1900ին գանձուած ապահովագին	21	»	»
Դրամագլուխ և պահեստ	107	»	»
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ	»

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն Ֆրանք	
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»	
Դրամագլուխ և պահեստ	153	»	»
1900ին գանձուած ապահովագին	17	»	»

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով: Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛և է ընկերութեան պայմանները: [illegible] ՉԵՆ Ո՛Ն այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՆՈՐԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին:

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, [illegible] խան, Օսմ. Պանքային դիմացը:

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ:

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահթաքալէ

ՎԿԱՅԱԿԱՆՔ

[illegible]

ՓԱՐԻԶ.— Գ. Գ. Լաքառիէռ Ֆրէր եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շանթօտէօն:
ԳՈՐՖԱՑ.— Գ. Գ. Ալքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Գ. Մ. Գալֆաեան.
ՓԱՀԻՐԷ.— Գ. Հ. Ռօզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Գ. Գ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Գ. Ճէլոն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Գ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.— Գ. Ցինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՆՍԿԻԻԳ.— Գ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Գ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Գ. Գ. Չիտրոսեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Գ. Արիս Ն. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Գ. Գ. Վ. եւ Ս. Միծառուրեան.
ԻԶՄԻՏ — Գ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.— Գ. Յակոբ Բոզխաթայ.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՄՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիոսգօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանիօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Պորոդինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէվիլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պրֆֆալօ	4431	Էլպօ	2464	Իտալիօ	5540	Օթիօ	1100	Թօլէտօ	1470
Գէյօօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1837	Էրազօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրալինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վաղօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնօ	1700	Քօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիբակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլոքատօ	4235	Կիզանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թոֆիօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօ[illegible], ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասնելու է

Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Ուօրս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 21ին:

Ալիֆրօ շոգենաւը, նաւապետ Պինկամ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Յ. ՀԻՒՋ ԷԼԻՐՋՕՅ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միւմ[illegible] խան, Ղալաթիա

377

ՊԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէջիթէպանի փողոց Իզզէթ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տօքումա եւ թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, աթոռներ, քօրնիշներ, գեղեցիկ մուշամպաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ: Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով,
ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Երթեւեկութիւններ

Գշ.	4/17	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	5/18	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ.	5/18	Զուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի:
Եշ.	6/19	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 3ին միջօրէէն առաջ:
Եշ.	6/19	Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Ուր.	7/20	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Շբ.	8/21	Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Գիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Տոմսեր ուղղակի Բաքուի համար:
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. [illegible] Գործակալին Թօք Հանէ Քալաքին [illegible]
516 Թ. ՌԸՖՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Պոլսոյ միջեւ բանող նաւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Չիբրօլթեան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էնիբշիրն	3500
Քէպրիան	10500	Արրա.րն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Քօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քորնիան	8000	Անտալուշիան	2500
Քանատիան	8000	Ֆլաշիրն	2500
Ֆլօրէնթեան	8000	Լէսպիան	2300
Քալէտոնիան	3700	Մինծօ	900
Կաւօնեան	3700	Օբօրթօ	800
Քլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ծաւիան	3500		

[illegible] 24 [illegible]

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, [illegible]
800

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որէ ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2845
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2036
Ումպրիա	8128	Սիբբիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Սլէթքօ	2181
Ուրանիա	7269	Շէրպուրկ	161

Դիմել առ
ՃՕԼԻ Ե. ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէճեան խան. Թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա. [illegible] փողոց:
255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ծաբուս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարքոթիս	2500	Կիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ Ե. ԸՆԿ.
Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե. ԸՆԿ.
194 31. [illegible]